

gökmavi

2020 Ocak, Sayı: 1, Fiyatı: 10 TL

s a n a t - e d e b i y a t - y a ş a m

Eski Dünya Yeni Dünya. Bir Kadim Yolculuk, gökmavi'den Selam

Ayliya İzzetbegoviç “Köle Olarak Ölmeyeceğiz” Diyen Bilge / Habersiz / Yalan Dünya / “Suç ve Ceza”
Neden Hâlâ Okunuyor? / Şahlanan Duygular / Hasret Cana Yar Oldu / Besmele / Yazı Atölyesi /
Karıncanın Hakkı / Daha Evlâdır / Elmas Gelin / Sosyal Medya / Otobüs / Bir Öğretmen Tanıyorum /
Dadaloğlu Kimdir / Aldı Sazı Dadalım / Her Şeye Evet Demek / Bilmem / Amerika Seyahatim
/ Ürgüp'te Kış / Bulmacadaki Resim / Arif Nihat Asya

t a r i h t e b u g ü n

4 Ocak - 1755 - Haliç dondu.

8 Ocak - 1784 - Kırım'ın Kaybı - Osmanlı imparatorluğu tarihte bugün Kırım'ın Rusların olduğunu resmen tanıdı.

6 Ocak - 1930 - İlk dizel motorlu otomobil, Indianapolis'ten New York'a yaptığı seyahatini tamamladı.

8 Ocak - 1916 - İtilaf Devletleri Çanakkale'de yenildi. Yenilgiye uğrayarak Gelibolu Yarımadası'ndan çekilmeye başladılar. Başarısızlığı nedeniyle İngiliz Deniz Kuvvetleri Komutanı, Amiral Winston Churchill görevinden istifa etti. **1942 - Türk Dil Kurumu da yeni bir Kur'an çevirisine karar verdi.**

10 Ocak - 1883 - Rus yazar Lev Tolstoy doğum günü. 1921: Birinci İnönü Zaferi. **1919 - Medine müdafası sona erdi.** Medine'deki Osmanlı Garnizonu silah bırakan son muharip kuvvet oldu. I. Dünya Savaşı fiilen sona erdi.

11 Ocak - 630 - Mekke'nin Fethi - Hz. Peygamber komutasındaki Müslümanlar kan dökmeden Mekke'yi fethetti.

12 Ocak - 1944 - Mareşal Fevzi Çakmak Genelkurmay Başkanlığından emekli edildi.

12 Ocak 1952: ABD yönetimi, Marshall Planı çerçevesinde Türkiye'ye 58 milyon dolar askeri yardım yapılmasına karar verdi.

13 Ocak - 2012 - KKTTC 1. Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş (88), hastane-de hayatını kaybetti.

22 Ocak - 1517 - Ridaniye savaşı - Osmanlı devleti ile Memlükler arasında meydana gelen savaş sonucunda Memlükler, tarih sahnesinden silindi. Halifelik makamı, Osmanlı devletine geçti. Kutsal Emanetler İstanbul'a getirildi.

26 Ocak - 1948: Milli Mücadele komutanı Kâzım Karabekir (66) hayatını kaybetti.

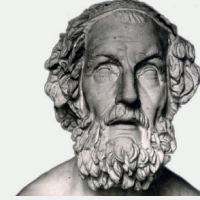
28 Ocak - 1920 - Osmanlı Mebusan Meclisi'nin gizli oturumunda, Misak-ı Milli kabul edildi.

BİLİYOR MUSUNUZ?

DNA tüm organizmalar ve bazı virüslerin canlılık işlevleri ve biyolojik gelişmeleri için gerekli olan genetik talimatları taşıyan bir nükleik asittir. DNA'nın başlıca rolü bilginin uzun süreli saklanmasıdır.

ABD'de, yaşları 20 ile 29 arasında olan siyahi erkeklerin üçte biri ya hapiste ya da gözaltında tutulmaktadır.

Avrupa'da kayda geçmiş ilk yazılı belge MÖ 700 yıllarında Antik Yunanistan'da Homeros'un yazdığı İlyada destanıdır.

İslam'ı ilk kabul eden kişi Hz. Peygamberin eşi Hz. Hatice'dir. Hz. Ömer Müslüman olan 40. kişidir.

Bayrak Yay. Mat. San. ve Tic. Ltd. Şti. adına
İmtiyaz Sahibi: Aykut Edibâli

Yazı İşleri Müdürü: Ahmet Edibâli

Yayın Kurulu:
Filiz Edibâli, Ertuğrul Şakar, İdris Taşpınar,
Hayrettin Durmuş, Selami Yıldırım,
Hakkı Şener, Lütfi Kılıç, Turgut Yıldızan,
Yahya Demeli

Fiyatı: 10 TL

Abone bedelini yatırıp, isminizi, TC kimlik numaranızı, adres ve telefon bilgilerinizi whatsapp hattına ya da e-posta adresimize iletiniz.

Gelen yazılar yayınlanırsa da yayınlanmasa da geri verilmez. Yazıların sorumluluğu yazara aittir. Yazılara telif ücreti ödenmez. Yayın kurulu yazılarda değişiklik yapabilir. Yayınlanan yazılar Gökmağ Dergisi'nin izni olmadan başka bir yerde yayınlanamaz. Yayın politikasına uygunluk aranır.

Baskı: Akademi Matbaa - Topkapı - 22.01.2020
Ayda Bir Yayınlanır. Yerel-Süreli Yayın.

www.gokmavidergi.com

[/gokmavidergi](https://www.facebook.com/gokmavidergi)

mektup@gokmavidergi.com

[0 533 817 92 50](tel:05338179250)

BANKA HESAP BİLGİLERİ

Hesap Sahibi:
Bayrak Yayımcılık Matbaacılık Sanayi ve
Ticaret Limited Şirketi
Türkiye İş Bankası / Çağaloğlu Şubesi:
TR11 0006 4000 0011 0950 7218 37
Posta Çeki Hesap No: 5208657

gökmavi'den selam...

| Ahmet Musa Alp

Selam üzerinize olsun... Beraber bir yolculuğa çıkıyoruz. Yolumuz sanattan da geçecek, elbette edebiyattan da... Yaşamın tüm renklerinden sahnelere yer vermeye çalışacağız sayfalarımızda... Taze bir nefes ile kadim gerçekliğe hizmet edeceğiz, elimizden geldiğince...

Hemen söyleyelim... Sanatla, bu yaşamın zarif renkleriyle sadece güzelliğine, cazibesine kapıldığımız için, sırf estetik kaygısıyla ilgilenmiyoruz. Bizim sanat kaygımızın bir amacı var...

Anlatmaya mecbur olduğumuz sözlerimiz var. İnsan, en güzel şekilde var edildiği için fitrat olarak güzelliklerle ortaya koyulan fikirleri, sözleri dinlemeye, o fikirleri ortaya koyan ideolojileri bilerek, bilmeyerek izlemeye eğilimlidir.

Biz bu sayfalarda, bilerek, bilinçli şekilde bazı estetik gözükken, güzel zannedilen, 'sanat' olduğu iddia edilen ideolojik sunumları reddediyor, ayaklarımızın altına alıyor, bazılarını ise baş üstüne koyuyor olacağız. Çünkü bizim çalışmalarımıza; 'Sanat ideolojinin estetik kimlik kazanmış halidir' düsturu dayanak teşkil eder.

Hatırlatmakta fayda görürüz 'ideoloji' korkulması, kötü bir kavram değildir. İdeoloji; birey ve toplum hayatını düzenleyen, sistemli düşünücüler bütünüdür. Korkulması gereken kötülüğe hizmet eden 'batıl ideolojiler'dir. İnsanlığın kurtuluşu için öğretiler geliştiren iyiliği, güzelliği, barışı emreden, 'hak ideoloji' ancak baş tacıdır.

Bugünün insanın başına gelenler; yüzeysel zevkleri, kendisine sunulanları, düşünmeden aşırı hızlı tüketmesi ve yayması yüzündendir. Herkesin yaptığını düşünmeden yapmak, hastalıkların yayılmasına hizmet etmektir kimi

zaman. Unutmamak gerekir ki insan her eyleminin, yaptığıının da yapmadığının da bir gün karşılığını bulacağı hesaba yaklaşıp, her an ve adımda.

Peki neden bu koşuşturma? Bu yaşam, sadece önümüze koyulanların peşinden koşmak için mi var edildi? Neden yaşıyoruz? Gerçekten istemediğimiz ve ihtiyaç duymadıklarımızın peşinde heder olan yaşamlar...

Düşünmeye, akan hayatlarımızın sürüklenişine güç yettiğinde, dil döndüğünce 'yumuşak bir söz' ile meydan okumaya davet olacak bu sayfalarda yer alanlar. Düşünmeden güzelliklere, sanata, meftun olma pervasızlığına yer olmayacak...

İlerleyen sayılarımızda, 'Neden var edildik?', 'Nereden geldik?', 'Nereyedir bu gidiş?' sorularına da cevap arayacağız. Bu sorulara cevap aramış düşünürlerin, sanatçıların eserlerine de yer vereceğiz.

Sanatçıların eserlerinden bahsedelimiz; hayranlıkla yaptıklarını yinelemek ve ya taklit etmek için olmayacak. Onların zamanlarında, kendi şartlarında yaptıklarını, başardıklarını -elbette haklarını teslim edip, taktir ederek- çığımıza taşıyacağız. Onların işlerinin de insanlığın hasretle beklediği barış medeniyetinin yeniden doğuşu çabalarına katkı yapmasına olanak vereceğiz. Bizden önce yaşamış usta yazarları, sanatçıları yeni bir Rönesansa davet etmek olacak yaptığımız. Yoksa 'gelmiş ve geçmiş topluluklara' methiyeler düzmek, eserlerini ezberlemek değil amacımız.

Bizim özlemimiz, çağların ızdırabına yegâne çare olan 'Anadolu Rönesansı'na hâdim olmaktır. 'Biz bir Rönesans kapısı aralayacağız. O kapıdan çağlar öncesinde yaşamış ve bugün yaşayan âlimler, bilim insanları, sanatçılar, yazarlar, çizerler, seyyahlar, fikir adamları, filozoflar, aktivistler, siyasetçiler, askerler geçecek... Bizler de o büyük uyanışın hâdimi olmakla iftihar edeceğiz.'

Ortak bir sözde buluşmak için açık davettir bu...

Kalemiyle, fırçasıyla, sesiyle, nefesiyle, emeğiyle insanlığın içinde kaybolduğu karanlık fetretten çıkış için ses olmaya, gökmavi'de buluşmaya çağırıyoruz... Geliniz... Elinde heliği olan da köşe taşı olan da buyursun gelsin... Rönesans duvarına bir taş koyalım.

Beraber yürüyelim, karanlıkların üstüne; semavi aydınlıkla, akılla ve merhamet ile... güzelleştirmeye, sevdirmeye...

Ağır bir yük ile görevlendirildiğinde, bu yolda yürümüş öncülerin, yaratıcıya niyaz ettiği gibi niyaz ediyoruz, 'işimizi kolaylaştır, dilimizdeki bağı çöz, bizi iyi anlasınlar, bizi destekle'. Çağın öz kardeşlerini, öz kardeşten ileri olan, 'dost' olan 'sıddık'larını bekliyoruz. Biz de davet ediyoruz sanatçıları, aydınları, fikri olanları, düşünenleri...

Yeni sayıda buluşmak üzere...
gökmavi'den selam...

Ben Avrupa'ya giderken başım önümde eğik gitmiyorum! **Çünkü biz, çocuk, kadın ve ihtiyar öldürmedik.** Çünkü hiçbir kutsal yere saldırmadık. Oysa karşımızdakiler, bunların tamamını yaptı! Hem de Batı'nın gözü önünde, Batı medeniyeti adına..”

Aliya İzzetbegoviç

"Köle Olmayacağız" diye Haykıran Bilge

Bilge bir lider, çileli bir mücadele adamı. Entelektüel birikimiyle müstesna bir düşünür. Balkanlarda İslâm'ın yeniden doğuşunu görmek için zindana girmekten çekinmeyen, insanların kalbini yeşertmek için gönüllere köprü kurup nehir akıtan, "Allah'a yemin ederim ki köle olmayacağız!" diye haykıran, İslâm'ın soluğunu Batı'ya üfleme için kalbinin derinliğini herkese açan, şanlı Bosna

direnişiyi tarihe tanıklık eden, büyük bir dava ve devlet adamıdır Aliya İzzetbegoviç.

1925 yılında Bosanski Samac'ta; Bosna ve Sava ırmağını gören bir evde doğar. Adını dedesinden almıştır. Dedesi I. Dünya Savaşı'nda Aziziye valisidir. Aziziye Bosna Hersek'in bir şehri. Aliya'nın büyük dedesi Osmanlı ordusunda subaydır. Subay olarak Belgrad'tan Bosna'nın Samac

kentine tayin edilince İzzetbegoviç ailesi Samac'ta toplanmaya başlar ve Samac'ın adı Aziziye olarak değiştirilir. Çünkü zamanın Osmanlı sultanı Abdülaziz Belgrad'taki Sırp'ların saldırılarından rahatsız olan ailelerin Samac (Aziziye) bölgesine yerleşerek yeni bir kasaba oluşturmalarını emreder. Böylece hem yeni kasaba oluşur, hem de Müslümanlar koruma altına alınarak huzura kavuşturulur.

Bu huzur ortamı Osmanlı durdukça bozulmaz. Barış dolu günlerin ardından Müslümanları ve Begoviç ailesini çileli, sıkıntılı yıllar beklemektedir.

Aliya'ya Yön Veren Kitaplar

Aliya İzzetbegoviç'in dedesi Üsküdar semtinde Sıdika isimli bir Türk kızıyla evlenir. Rahmetli Begoviç hatıralarında "babam Türkçeyi çok iyi anlar ancak hatırlayabildiğim kadarıyla konuşamazdı" diyerek bir neslin dramını anlatacağı yıllar sonra...

Aliya'nın annesinin çok dindar bir kadın olduğunu da kendisinden öğreniyoruz. "Sabah namazlarına hiç aksatmadan tam vaktinde kalkar ve beni de kaldırırdı ki ben de belediye binasının yakınında bulunan Hodzizjzka camisine gidebileyim... Özellikle bahar sabahlarında büyük mutluluktan camiye gitmek. Güneş doğmak üzere ve yaşlı imam Mujezinoviç camide Kuran'ın harika sürelerinden biri olan Rahman Süresi'ni okurdu. Her bahar sabahında Rahman Süresi'ni ve o imamı hatırlarım" der Aliya çocukluk günlerini anlatırken.

Ona bilge lider denmesi boşuna değildir. Ali Mütevellih tarafından kaleme alınan "İslâm'ın Işığında" ve Osman Nuri Hozîç'in yazdığı "Hz. Muhammed ve Kuran" kitabı Aliya'ya yön veren eserler olur. Mostar şehrinin "kalaycı" kütüphanesinden alıp okur bu kitapları. Hegel'den Bergson'a, Kant'ın "Saf Aklın Eleştirisi"nden Spengler'in "Batı'nın Çöküşü"ne kadar yüzlerce, binlerce kitabı okur, özümser. Çünkü o Bosnalı Müslümanların rehberi olacaktır ömrü boyunca ve takdir öyle tecelli eder...

"Doğu Batı Arasında İslâm", "Tarihe Tanıklığım", "İslâm Deklarasyonu ve İslâmi Yeniden Doğuşun Sorunları", "Köle Olmayacağız" kitapları böylece yazılır...

GENÇ MÜSLÜMANLAR TEŞKİLÂTI

Bir millet var oluş-yok oluş mücalesi verir de, yüreği yananlar boş durur mu? Aliya İzzetbegoviç de tarihin gösterdiği yoldan yürümeye mecbur hissetmiştir kendisini ve böyle başlamıştır Bosnalıların mücalesi.

II. Dünya savaşından önce kurul-

Aliya İzzetbegoviç Kimdir?

Bilge kral Aliya İzzetbegoviç, 8 Ağustos 1925'te doğdu. 24 yaşında "İslâmcılık" suçlaması ile 5 yıl hapis yattı. Cezaevinden çıktıktan sonra önce hukuk, sonra ziraat fakültelerini bitirdi.

25 yıl avukatlık ve bir inşaat firmasında yöneticilik yaptı. 1970 yılında yazdığı İslâm Manifestosu adlı bir kitap, 1983'te kovuşturmayla uğradı. 12 Müslüman aydınla birlikte tutuldu. 1950 öncesinde kurulmuş olan Mladi Müslümani adlı örgütü yeniden örgütlemek suçlaması ile 14 yıl hapse mahkum edildi. Yargıtay bu cezayı 11 yıla indirdi. 1989 yılında Yugoslavya'nın dağılma süreci sıra-

sında ilan edilen af sonucu özgürlüğüne kavuştu. 1990 yılında İslâm Manifestosu'nu yeniden bastırdı. Bu kitap İzzetbegoviç'in İslâmi kimliğinden ziyade, siyasi kararlılığının ve mücalesinin bir simgesi oldu. İzzetbegoviç'in, komünist dönem Yugoslavyasında cezaevinde geçirdiği yılların, sağlık problemlerinin artmasına yol açtığı belirtiliyordu.

muş olan Miladi Müslümani yani Genç Müslümanlar Teşkilâtına 16 yaşından beri hayranlık duymaktadır Aliya. Genç Müslümanlar Teşkilâtının lideri Mehmet Spaho'nun öldürülmesiyle teşkilat başsız kalmış ve Bosna Hersek toprakları paylaşılır. Müslümanları yok etmek için ciddi bir saldırı vardır. Müslümanların malları ellerinden alınıyor, evleri ateşe veriliyordu. Aliya İzzetbegoviç'in ifadesiyle "Osmanlı bölgeden çekildiği günden beri Müslümanlar hırpalanıyor, toprakları gasp ediliyordu". Bunun için "Mutlaka teşkilatlanmamız lâzım" diyordu Aliya. Daha lise 2.sınıf öğrencisiyken 1940 yılında teşkilâta üye olması bu düşüncesinin sonucuuydu.

Genç Müslümanlar Teşkilâtı kültürel mücaleyle ağırlık veriyordu. Boşnak halkının bilinçlenmesi için İslâm'ı çok iyi öğrenmeye karar vermişlerdi. Mensuplarına İslâm Dini dersleri veriliyordu. O tarihte İslâm'ı karalamak için büyük bir kampanya başlatılmıştı. "Müslüman'ım" demek suç sayılıyordu. Aliya ile birlikte arkadaşları Tarık Muftiç, Esad Karadozoviç, Nusret Başagiç İslâm'ın hoşgörüsünü anlatan yazılar yazmaya çalışıyorlardı.

Aliya İzzetbegoviç 1941 yılının

Mart ayında Yugoslavya krallığının parçalandığı bir zamanda Genç Müslümanlar Teşkilâtı'nın kurultayının yapıldığını şöyle anlatır: "Genel Kurula 50 üyemiz katılmıştı. Çünkü herkes toplantıya katılmaya korkuyordu. O zamanki anayasa gereği, genel kurulumuzun açılış konuşmasını Tarık Muftiç yaptı ve ilk liderimiz o oldu. Genel Kurulumuzdan 15 gün sonra savaş patlak verdi. Genel kurul kararları, yeni yönetim kurulu protokolü ve yeni tüzük mahkemeye verilemedi." (Teşkilâtın resmileşmesi için işlemler tamamlanamadı.)

Saraybosna Üniversitesi ve liselerde Aliya ve arkadaşlarının öncülüğünde teşkilât büyük gelişme sağlar ancak illegal bir görüntü vermeleri ve "gizli" çalışma yapmaları onları rahatsız eder. Teşkilâttan bazıları 1930 yılında kurulan "El Hidayeh" isimli legal örgüte girerek resmîyet kazanmayı teklif ederler. Aliya İzzetbegoviç "İmamlar tarafından kurulan ve pasif olan bu teşkilata katılmayı doğru bulmaz. "Bu teşkilâta katılırsak biz de pasifleşir ve mücalele azmimizi kaybederiz" der. Bu görüşe itiraz eden bazıları "El Hidayeh" örgütüne katılır, hatta yönetici olurlar ama

“Çok sayıda insanımızın hayatlarını kurtardık çünkü öldürmediler, birçoğunun da ruhunu kurtardık çünkü öldürmediler.”

“Hayat; inanan ve salih ameller işleyenlerin dışında hiçkimsenin kazanamadığı bir oyundur.”

zamanla pasifleşirler. Aliya ve arkadaşları ise bir yardım derneği olan “Merhamet” adlı teşkilata girerek resmiyet kazanırlar.

Aliya'nın hapiste geçen yılları

Aliya İzzetbegović Genç Müslümanlar teşkilâtına üye olduğu için 21 yaşındayken 3 yıl hapis cezasına çarptırılır. Zenitsa ve Stolac cezaevlerinde geçer üç koca yıl... İslâm Deklarasyonu kitabını yazdığı zaman 10 yıl hapis cezası verirler. Çünkü Bosnalıları değil bütün dünya Müslümanlarını dirilişe, uyanışa ve mücadeleye çağırması korkutur, ürkütür Tito başta olmak üzere bazı mihrakları.

1983 yılında yeniden tutuklanır ve bu kez 14 yıla mahkûm edilir... Artık dünya değişmektedir. BM İnsan Hakları komisyonunun taleplerini göstermelik de olsa yerine getirmek zorunda olan Yugoslavyalılar, İzzetbegović'in 14 yıllık cezasını 9 yıla indirmek zorunda kalırlar...

Bosna'da zambakların zaferi

Genç yaşında İslâm ve Müslümanlar için çalışacağına yemin eden, Allah'a söz veren ve bu uğurda cefayı tebessümle karşılayan Aliya hapisteyken karar verdiği partisini kurmak için 1989'da faaliyete başlar. Komünizmin bir gün biteceğine çok önceden inanmıştır o. Sırp ve Hırvat vatandaşlığını kabul etmez. Ünlü sanatçı Saffet İseviç'in teklifiyle Demokratik Eylem Partisi'ni 26 Mayıs 1990'da kurar. Yapılan ilk seçimlerde % 33 oy alarak 130 sandalyeli parlamentoda 42 milletvekilliği kazanır. Bu, Müslüman Boşnakların ilk demokrasi zaferidir. 1990 yılında ortak yönetimin başkanı seçilir Aliya İzzetbegović.

1992-1995 yılları arasında acılarını hâlâ yaşadığımız, izleri çok yeni olan savaş başlar. İki yüz bin şehit verilir. Yüz binlerce insan medeni (!) dünyanın gözleri önünde akıl almaz zulüm ve işkencelere maruz kalır. Ölenler şehit olmuştur ancak utançla yaşamaya mecbur edilen yarım milyon insanın başına gelenler, yıkılan evler, sönen ocaklar, yanan şehirler nasıl anlatılır bilmem ki?

1996 yılındaki Dayton anlaşmasından sonra aynı yılın 14 Eylül'ünde seçimler yapılır ve Aliya İzzetbegović

cumhurbaşkanlığına seçilir ve iki yıl süreyle cumhurbaşkanlığı yapar. 1998'de yapılan devlet başkanlığı seçimlerinde Aliya'nın şahsında Müslüman Boşnak halkı zaferini perçinlemiş olur. Aliya İzzetbegović Bosna Hersek Cumhurbaşkanlığı Konseyi'nin başkanı seçilir. Sırp aday Zivko Rašidik ve Hırvat aday Ante Yelaviç Aliya'nın yardımcısı olurlar. Böylece verilen mücadele zaferle taçlanmış olur.

Aliya'nın son sözleri

Aliya İzzetbegović'in, “Tezahurat olur ve üzerine gösteri gölgesi düşer” endişesiyle Cuma namazlarını hangi camide kılacağını son ana kadar gizlediğini, mütevazı bir evde emekli maaşıyla sade bir hayat yaşadığını, ölürken arkasında mal mülk yerine halkına hürriyet kazandıran örnek bir mücadeleye ışık tutacak eserler bıraktığını kaç kişi biliyor acaba?

Yıllarca zindanlarda kalan bedeni yorgun düşer ve artık sağlığı iyice bozulur. 2000 yılında kendi isteğiyle başkanlıktan ve kurduğu Demokratik Eylem Partisi'nin genel başkanlığından ayrılır. Görevinden ayrılırken mutludur. Çünkü hür ve bağımsız Bosna semalarında nazlı bir zambak gibi bayrak dalgalanmaktadır.

Bosna Milli Mücadelesinin sembol ismidir o. Bizim için Mehmet Akif Ersoy ne kadar önemliyse, Pakistan için Muhammed İkbâl nasıl büyük bir önem arz ediyorsa Bosna için de Aliya İzzetbegović aynı derecede hatta daha fazla önem arz etmektedir.

Aliya 19 Ekim 2003 günü Saraybosna hastanesinde vefat eder. Son sözleri bir vasiyet niteliğindedir: “Selam sana ey halkım! İmanınıza, bayrağınıza ve devletinize sımsıkı sarılın!” der bu dünyadan göç ederken...

Sana da selam olsun ey kahraman lider! Oradaki bahçen de zambaklarla süslenmiştir buradaki gibi. Dileriz sancakların en güzeli altında mutlulukla gülümsüyorsunuzdur ve dileriz Yüceler Yücesi seni rahmetine almış, komşu eylemiştir iki cihan güneşine...

HABERSİZ

Selma Erdem Durmuş

Nasıl da ağılıyordu deniz
Gözyaşını içine akıtarak
Sel ondan habersiz

Dağlar kucaklar karı
Yel ondan habersiz

Baharda coşarken dereler
Göl ondan habersiz

Gönüllerde küllenir sevgiler
Dil ondan habersiz

Hüznü gurbeti uzatırken ayaklar
Yol ondan habersiz

Şakırken bülbül aşkını güle
Dal ondan habersiz

Omuzlarda ölünün acısı
Sal ondan habersiz

Savrulurken hayatın saçları
Kul ondan habersiz

YALAN DÜNYA

Özcan Kartal

Bağlama gönlünü, yalan dünyaya.
Gün gelir ruhunu öldürür dostum.
Gönlün bahçesinde güller açınca,
Estirir samyelin soldurur dostum.

Bakmaz sevdiğine, bakmaz aşkına.
Bakmaz sarayına, bakmaz köşküne.
Bakmaz gülen yüze, bakmaz eşkine.
Üstüne toprağı doldurur dostum.

Değişmez alnına yazılan yazı.
Acımaz kış eyler baharı, yazı.
Seda vermez olur gönlünün sazı.
Ortadan ikiye böldürür dostum.

Aldırma dertlere, üzme canını.
İnsan gibi yaşa her bir anını.
Pula kul olma hiç, Rabbini tanı.
Yüzünü yaradan güldürür dostum.

S U Ç v e C E Z A

HÂLÂ NEDEN OKUNUYOR?

Hayrettin Durmuş

Bazı yazarlar da vardır ki dünyanın her yerinde okur bulur kendine. “Klasik eserler” diye nitelendirdiğimiz kitapları okudukça kendinizi kitabın içinde bulursunuz. Evrensel yazar olmanın sırrını pek çoğumuzun okuduğu kitaplardan öğrenebilir, hiç tanımadığı halde hayranlık duyduğu yazarlardan anlayabiliriz. Eserlerinde ele aldığı konu bütün insanlığı ilgilendiriyor. Yazdıkları, anlattıkları her dinden, her dilden, her ırktan insanın kabul veya reddedebileceği türden. Kitabı okurken kendinizden, kentinizden, köyünüzden bir ize rastlıyorsunuz. Kitaptaki kahramanlar tanıdık geliyor size. Suç ve Ceza da bunlardan birisi, belki de en başta gelenlerinden.

Suç ve Ceza. Bir başyapıt, kült bir eser. Aradan iki asır geçtiği halde hâlâ okunuyor olması evrensel bir dili yakalamasından kaynaklanıyor ve bu kavramlar hâlâ tartışılabilir. Raskolnikov suçlu mu, değil mi? Kitabı okuyunca siz karar vereceksiniz.

Bir üniversite öğrencisi olan Raskolnikov, Alyona adındaki tefeci kocakarıya rehin vererek borç alır. Ekono-

mik durumu kötüleştiği için okulu da bırakır. Bir gün meyhaneye gider; çok kötü kokan pis bir yerdir burası. Orada memur Marmeladov’la tanışır ve sabırla onun hayat hikâyesini dinler... Günün birinde, Dostoyevski’nin kendi ifadesiyle “tefeci kocakarıyı” öldürür. Baltayla işlediği bu cinayeti tasarlar, ruhunda gelgitler yaşar. Bu arada sırf görgü tanığı olduğu için kocakarının kız kardeşi Lizaveta’yı da öldürmüştür. Suçluluk duygusu yaşarken biraz olsun normalleşebilmek için Razumihin adındaki arkadaşından kendisine ders verebileceği öğrenci bulması konusunda yardım ister.

Kız kardeşi Aydotya’nın istemediğini düşündüğü birisiyle evlendirilmek istenmesi üzerinden aile hayatını anlatır. İnsanların, sevdiği için nasıl fedakârlık yapabileceğinin, kendini nasıl feda edeceğinin can alıcı örneklerini sunar bize.

Borcunu ödemediğinden dolayı karakola çağrılır ama o karakola niçin çağrıldığını önceden bilmediği için, işlediği cinayeti öğrendiklerini zannederek telaşlanır. Daha sonra gittiği sorgu yarcının yanında ifade verirken suçluluk ve insan psikolojisi üzerine etkileyici tahliller yapar.

Bu arada bir araba kazasında Marmeladov ölür. Raskolnikov cebindeki tüm parayı cenaze masrafları için ölen memurun karısına verir. Yaralı haliyle Marmeladov’la ilgilenirken onun kızı Sonya ile tanışır ve ona ilgi duymaya başlar.

Kızkardeşi ile arasını açtığını düşünen kızın nişanlısı intikam almak için Sonya’ya iftira atar. Raskolnikov sevdiği kızı, Sonya’yı temize çıkarır. Bu arada cenaze yemeğindeki tatsız olaylardan

etkilenen ve zaten verem hastası olan memurun eşi Katerina İvanovna çocuklarını geçindirebilmek için sokaklara düşer, uğradığı haksızlıklar karşısında adalet aramaktadır. Perişan bir halde sokakta koşarken ağzından kan boşanır, eve getirirler tedavi edilmesi için ama artık çok geçtir, Katerina ölür...

Raskolnikov vicdanının sesinden kurtulamaz ve yaşlı kadınlara kardeşini öldürdüğünü Sonya’ya anlatır. Zaten kitabın sonunda da cinayeti işlediğini itiraf eder ve Sibirya’ya gönderilir.

Sürükleyici ve etkileyici bir roman. Okuru kendisine bağlayan ve sizi de Raskolnikov’la birlikte adalet peşinde koşturun bir eser.

Bu arada Dostoyevski dini sorgulamalar da yapar. Kitapta dindar insanlarla birlikte dinsiz olanlar da yer alır. Raskolnikov inanmak ve inanmamak arasında ciddi bir gelgit yaşar. Dostoyevski roman içerisinde yer yer peygamberimizin de ismini anar. İslam’ı uzaktan uzağa araştırdığının belki de ilgi duyduğunun ipuçlarını sezersiniz romanı okurken. Artık Tolstoy ve Puşkin gibi Rus yazar ve şairler başta olmak üzere o dönemde pek çok kişinin İslam’a ilgi duyduğunu, Kur’an’ın Rusça tercümelerinin yapıldığını bugün daha net olarak biliyoruz.

Zulme başkaldıran çocuk Raskolnikov

Elbette koskoca bir romandan birkaç cümleyi çekip almak doğru değil. Her okur farklı bir açıdan bakabilir romana. Kendi penceremden dikkatimi çeken bazı bölümleri sizlerle paylaşmak ve yine kendi bakış açımı yorumlamak isterim:

“Acımak! Bize ancak, herkese acıyan acıyabilir, herkesi ve her şeyi alan. O tektir ve en büyük

yargıçtır.”

(Şuç ve Ceza, 2012:27)

Roman kahramanına bu sözü söyleyen Dostoyevski tevhid inancını haykırıyor mu açıkça?

Raskolnikov çocukluğunda babasıyla birlikte gezerken bir adamın atını öldürdüğüne şahit olur ve çocuk haliyle atın yanında yer alır. At zulme uğramıştır çünkü ve zalim sahibinin kurbacına aldırış etmeden atın yanına koşar ve o sahneyi şöyle anlatır bize:

“Bir çığlık atıp, kalabalığı yararak beygire doğru koştu, onun kan içindeki başına sarılıp, gözlelerinden, dudaklarından öpmeye başladı. Sonra birden öfkeyle yerinden fırladı, küçücük yumrukları sıkılı Mikolta' nın (atın sahibi)üzerine atladı. Epeydir oğlunun ardından koşup duran babası onu tam bu sırada yakaladı ve çekip kalabalıktan çıkardı. Çocuk (Raskolnikov) sordu: babacığım! Zavallı...hayvanı... niçin...öldürdüler?”

(s.72)

Biliyorum; Cengiz Aytmatov'un “Elveda Gülsarı”sı, Anton Çehov'un hikâyeleri ve Abbas Sayar'ın “Yılkı Atı” gezinmeye başladı içinizde...

İnsanoğlunun hayata dört elle sarıldığını, ne kadar zor şartlarda olursa olsun yaşamının ölmekten daha güzel olduğunu, ölümün temenni edilen bir şey olmadığını da şu ilginç örnekle anlatıyor:

“İdam mahkûmunun biri ölümden bir saat önce, yüksek bir dağın tepesinde, ancak iki ayağının sığabileceği kadar daracık bir yerde yaşaması gerekse, çevresindeyse uçurumlar, okyanuslar, sonsuz karanlıklar, fırtınalar ve yalnızlık olsa, yine de o bir avuç yerde ömrü boyunca, binlerce yıl, sonsuza dek yaşamının, o anda ölmeye yeğleneceğini söylemiş. Yeter ki yaşasın! Yalnızca yaşasın...”

(s.195)

“En eskilerden başlayıp, Likurg, Solon, Muhammed, Napolyon

ve sonrakilerle sürüp giden insanlığın tüm kurtarıcıları, yasa koyucuları, başka hiçbir nedenle değilse bile, yalnızca yeni yasalar koydukları, böylece de toplumun kutsal saydığı, babadan kalma eski yasaları çiğnedikleri için, ayrımsız hepsi birer suçluydular.”

(s.323)

Mekkeliler de peygamberimizden yeni getirdiği dini bırakmasını istemişler miydi? Atalarının yaşadığı gibi yaşamak arzusunda değiller miydi? Kur'an “Ya atalarınız hata yaptıysa” ilahi ihtarıyla onları uyarmamış mıydı? Ayrıca, Dostoyevski tarafından peygamberimizin insanlığın kurtarıcıları arasında sayılmış olması, bu itirafın onun ağızından yapılması da önemli bir nokta değil midir?

“Tanrı'ya inanıyor musunuz? Merakımı bağışlayın. ‘İnanıyorum’ dedi Raskolnikov, başını kaldırıp Porfiri'ye (yargıç) bakarak, Peki ya Lazar'ın dirilişine? ‘Buna da inanıyorum.’ Niçin soruyorsunuz bunları bana?” (s.325) Yargıç da olsa kimse Allah'ın sorgu meleği değil. İnsanların inançlarını sorgulamak, yargılamak Hakimler Hakîmi varken kimin haddine?

“Diyelim, bir adam ya da bir delikanlı, günün birinde kendini, tabii geleceğin bir Likurg'u¹ ya da Muhammed'i gibi görmeye başlarsa, yallah deyip önündeki engelleri kaldırmaya girişecektir. Kuşkusuz uzun bir savaş bulunmaktadır önünde... Vicdanı olan, hatasının da bilincindeyse, varsın acı çeksın. Bu, kürek cezasına ek olarak ona ikinci bir cezadır.”

(s.329)

İnsan herkesi kandırabilir ama bir kendini bir de Yüceler Yücesini kandıramaz. İşlediği bir suçtan dolayı mahkemeler insanı temize çıkarsa bile idrak sahibi bir kimse vicdanının kendisine verdiği cezadan kurtulabilir mi? İnsanın içini kemirmez mi o suç bir kurt gibi?

“Atının üzerinde yalın kılıç

1- Likurg; M.Ö. 800-730 yıllarında yaşamış bir Yunanlı. Mitolojik bir kişilik olarak da bilinir. En önemli özelliği Sparta'nın kanun koyucusu olmasıdır.

nara atan peygamberi ne güzel anlıyorum: Allah'ın emri bu, ‘ey titreyen yaratık’ (Puşkin'in Kur'an'ı taklit şiirinden) boyun eğ! Bataryasını sokağın ağzına yerleştirip, herhangi bir açıklama yapmaya bile gerek görmeden ve suçlu suçsuz demeden ateş açan peygamberin çok, ama çok hakkı var. Boyun eğ ‘titreyen yaratık’ ve istek duyma, sen, isteyemezsin, bu senin işin değil... Ah! Hiçbir zaman, hiçbir zaman bağışlamayacağım şu kocakarıyı...”

(s.343)

Bu cümleleri okuyunca “Ey örtüsüne bürünen peygamber! Kalk ve uyar!” diye peygamberimize hitap eden Müdesir Süresinin ilk ayetleri gelmedi mi dilinize?

İnsanın gerçek yuvası ana yüreğidir

Yıpranmış, horlanmış, çekmediği çile kalmamış bir kadının, adalet arayan bir ananın ağızından dökülen cümleler:

“Gözleri alev alev, birden bir çığlık attı: Tanrım! Adaletin yok mu? Bizi, bizim gibi yetimleri korumayacaksın da kimi koruyacaksın? Ama göreceğim! Mahkeme de var, adalet de bu dünyada! Ben bulacağım. Bekle sen Allahsız kadın! Poleçka, sen çocuklarla kal, ben şimdi dönerim! Sokakta bile olsa bekleyin beni! Adalet var mı yok mu göreceğim!”

(s.505)

Anne şefkati gizli satırlarda. Evsiz barksız da olsa, sokakta da kalsa ana yüreği çocukların her zaman yuvasıdır.

İnsan çoğu kez elindeki hazinenin farkında olmaz. Sahip olduğu kıymetleri unuttur da boş şeylerin peşine düşer. Romanda yer alan bir şiirle şair açıyor gözlerimizi: “Senin elmasların var, incilerin var/ Senin çok güzel gözlerin var/ Genç kız daha ne istiyorsun?” Yaratılmış en harika varlıktan ne garip şu insanoğlunun başka harikalar araması. Şair kızı tarif ederken şiirinde, Neşet Ertaş'ın “Seni seven oğlan neylesin malı?” dediği “Acem Kızı” türküsü yak-

tı yüreğinizi biliyorum...

Şüphesiz iş görülmez. Fıkıh kitaplarımızda şüphenin abdesti hatta namazı bozmadığı yazılıdır. Dostoyevski, konuyu çok güzel açıklayan bir atasözüne de yer vermiş romanda:

“Yüz tavşandan bir at olmayacağı gibi; yüz kuşkudan da bir delil oluşturulamaz.”

(s.563)

Meşhur hukuk kuralıdır: Suçu ispatlanana kadar kişi suçsuzdur.

“Beterin beteri vardır” sözüne hak verecek bir cümlede de Raskolnikov’un suçlu olup olmadığını da ipuçları vardır aslında:

“Yine iyi ki şu kocakarıyı öldürdünüz! Ya başka bir teori geliştirmiş olsaydınız da bundan yüz milyon kez daha çirkin bir iş yapmış olsaydınız.”

(s.575)

İnsan her şeyden, herkesten kaçtığını zanneder ama asla yalnız değildir. Nereye giderse gitsin vicdanının sesi onu takip edecektir.

“Hayır, kaçamazsınız. Nereye kaçacaksınız? Neye dayanacaksınız? Kaçaklık ne demektir, biliyor musunuz? İğrenç ve zor bir hayattır bu; sizinsiz her şeyden önce belirli bir düzene dayanan bir hayata ve buna uygun bir havaya gereksinimiz var. Bu havayı kaçaklıkta mı bulacaksınız?”

(s.578)

Dünyanın en zor işi

“Dünyada açık yüreklilikten zor ve övmeden kolay bir şey yoktur. Açık yüreklilikte yüzde bir değerinde bile olsa, bir nota falsolu oldu mu, uyumsuzluk hemen fark edilir; övmeye ise baştan sona bütün notalar falsolu olsa bile, yine de kulağa hoş gelir... Namus tanrıçası olarak nitelenen bir kıızı övme ile baştan çıkarmak mümkündür.”

(s.595)

Ne diyelim genç kızlar kendini her övenin albenili sözlerine kapılmasınlar...

Şimdi, Hz.Peygamberin “Sizi övenlerin yüzüne bir avuç toprak atın” hikmetli sözü nasıl hatırlanmaz. Yüzümüze karşı bizi övenlerden uzak durmamız tembihlenmiyor mu? Yüzümüze karşı acı söz söyleyenler gerçek dostlarımız değil mi?

Romanın iskeletini oluşturan Raskolnikov’un kendine özgü teorisi ise şöyle:

“Amaçlanan şey iyi ise, işlenecek bir cinayet uygun görülebilir... Bu teoriye göre insanlar ikiye ayrılıyor. Bir, malzeme olanlar, iki, özel insanlar. Özel insanlar, yüksek durumlarından dolayı hiçbir yasaya bağlı değildirler, hatta tam tersine, malzemeler için yani süprütüler için kendileri yasa yapanlar... Kendi halinde bir teori işte...” (s.649)

Bir romandan bahsettiğimizi tekrar hatırlatarak ifade edelim ki, bizim inancımıza göre yaratılıştan itibaren insanlara verilen özel haklar vardır ve bir tarağın dişleri gibi insanlar eşittir. Elbette herkesin kabiliyeti aynı değildir ve insanlar kabiliyetleri ölçüsünde sorumludurlar...

Dostoyevski’nin tanışmak istediği yeni hayat

Kitabın bitiriş bölümü de çok ilginç:

“Yastığının altında bir İncil vardı. Kendisi de farkında olmadan eli kitaba uzandı. Sonya’nındı bu İncil. ‘Lazar’ın Dirilişi²’ni Sonya bu kitaptan okumuştü ona.”

(s.686)

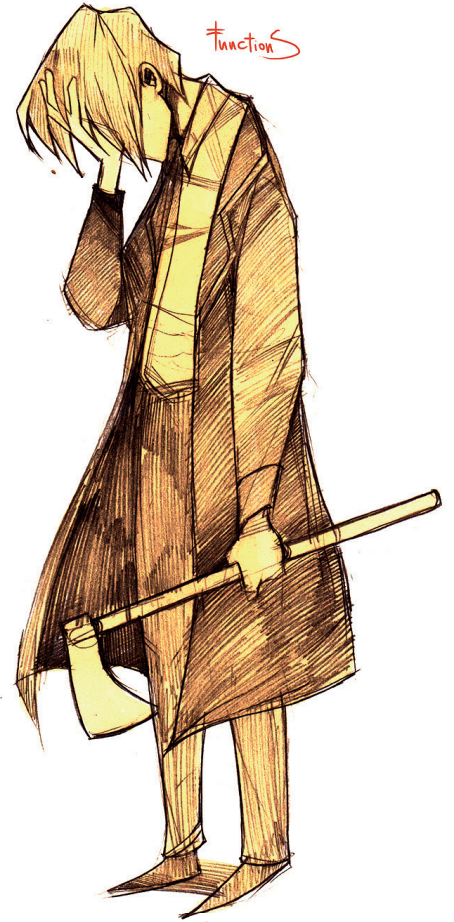
Demek kurtuluş kitaptan uzaklaşmakta değil, ona dokunmaktaydı. Sayfaları arasında keşfedilmeyi bekleyen hakikatlerle tanışmaktaydı. İçi bunalan, gönlü daralan insanın ferahlayacağı li-
2- Lazar’ın Dirilişi özellikle Ortodoksların anlattığı Yuhanna İncilinde yer alan Hz. İsa’nın kabirdeki bir ölüyü diriltmesi olayıdır ki ne dehşetli sahnedir o. Mezarın başında sesleniyor ve kefeniyle, sargılıyla bir adam ayağa kalkıyor. Gözünüzde canlandırabiliyor musunuz bu sahneyi? İsrailoğulları iman etsin diye Hz. İsa’nın gösterdiği bir mucizedir bu. Kur’an’da “...Hani benim iznimle ölüleri de kabirlerinden çıkarıp, diriltiyordun...” Maide Sûresi (Kur’an 5/110) ayeti bu olaydan ya da benzeri bir olayın bahsediyor olmalı.

mandı kitap...

“Ama burada yeni bir öykü başlıyor: Bir insanın yavaş yavaş yenilenmesinin, yeni bir hayat bulmasının, bir dünyadan başka bir dünyaya geçmesinin, hiç bilmediği yepyeni bir gerçekle tanışmasının öyküsü.”

(s.687)

Acaba bir insan nasıl yenilenecekti? Dostoyevski’nin tanışmak istediği yeni hayat nasıl bir hayattı? Başka dünya dediği yer neresiydi? Neydi yeni başlayan hikâye? Yoksa o da çağdaşları gibi, Tolstoy’un Astapava tren istasyonunda aradığı gerçeğin mi peşindeydi? Ne dersiniz?³

3- DOSTOYEVSKİ, Fyodor Mihayloviç, (2012) Suç ve Ceza, (Çev. Mazlum BEYHAN.), Türkiye İş Bankası yy., (X. Baskı) İstanbul.

ŞAHLANAN DUYGULAR

Lütfü Kılıç

Yarasalar yer arasın, gizlensin;
Güneş olup, doğacağım gün yakın.
Huşu ile güzel günler gözlensin.
Karanlığı boğacağım gün yakın.

Neme lazım girdabından çıkarak,
Tembelliği temelinden yıkarak,
İlim, irfan çirasını yakarak;
Gökyüzüne ağacağım gün yakın.

Yön olarak yepyeni bir akışa,
Ufukları ırak edip bakışa,
İnişleri çevirerek yokuşa;
Yıldızları sağacağım gün yakın.

Aşk içinde hararetle coşarak,
Birer birer duvarları aşarak,
Yer küreyi doldurarak, taşarak;
Zerrelere sığacağım gün yakın.

Firavun'un fisesini söndürüp,
Mazlumların sancısını dindirip,
Güzelliğe, güzelliği bindirip...
Gönüllere yığacağım gün yakın.

Lütfü'yüm ben, lütuflarla yoğrulduum.
Tespihlerle, tekbirlerle doğruldum.
Mahlukattan "insan" diye çağrıldım;
Rahmet olup, yağacağım gün yakın.

HASRET CANA YAR OLDU

Turgut Yıldızan

Gönlümün muammasını,
Sırrımın muhtevasını,
Günlerin tasasını
Koydum önüme;

Saç – baş yoldum geceler boyu,
Yaramı deştim,
Izdırap içtim,
Ben kendimden geçtim
Yüreğime ateş düşünce...

Başımı taşımaz oldu omuzlarım,
Yollarımı çözmez oldu duygularım.
Doldu
Doldu da gözlerim
Gurbetten başka görmez oldu.

Beynim tıkladı sezgi tuşlarını,
Mızrabım yokladı ezgi kuşlarını...
Hasret cana yar oldu,
Cihan bana dar oldu.

Ağlarını ördü felek,
Sabır gönlüme destek,
Takdir umuda istek,
Saldı da
Şükür sardı gök kubbemi
Çok şükür!

B E S M E L E

Selami Yıldırım

Müslüman'ın hayatına açılan cümle kapısı olan **Besmele** aynı zamanda dilimizin ses yapısına uyum sağlamakla olağanüstü bir özelliğe sahiptir. Mesela; "Bi-ismi-Allah-Rahman- Rahim" kelimelerinin birleşiminden oluşan bu mübarek söz, Müslüman Milletimizin dilinde "**Besmele**" olur ve her işe "Bismillah" diye başlarız. Yani bir anlamda Türkçeleşir ve Türkçeleştikçe de milletin öz malı olur.

Yazdığı muhteşem eserle Peygamber sevgisini Adriyatik'ten Çin Seddi'ne terennüm ettiren, Bursa Ulu Camii imamlarından Süleyman Çelebi de mevlidine, "**Allah adın zikredelim evvela**" diye başlar. Süleyman Çelebi, sevgililer sevgilisi Yüce Peygamberi anlattığı manzum eserine başlarken bize de her işte yapmamız gerekeni hatırlatır. Yalnızca hatırlatmakla kalmaz yine aynı estetik üslupla İslâm itikadındaki yerini de öğretir bize.

Bir kulun çabasının hayırla sonuçlanması için işine **Besmele** ile başlaması şarttır. İşler kulun her nefeste Allah'ı anmasıyla ancak kemale erer. Allah anılarak noksanlar ancak tamam olur Şayet her işe besmele ile başlarsak sonu da hayırlı olacaktır. Yani evveli hayır, ahiri hayır...

Kişi sevgisini dilinden kalbine indirmedikçe söylediklerinin ona bir faydası olmaz. Çünkü "aşk olmadan

meşk olmaz" Bir kez olsun yürekten "Allah" diyebilmek bütün günahlardan arınmaya yeter de artar. İnsanın zikri neyse hali de odur. Dostun kimse sen de osun. Bir muradın varsa yolu Hakkı anmaktır. Yani **Besmelesiz** bir murada erilemez. O halde yol bellidir: Mutluluk kapısının anahtarı yürekten çekilen bir besmeledir. Tıpkı Karakoç'un; "Can özünden besmeleyi çekince / Dil yamazsa ben yanarım Sultanım" dediği gibi.

Besmele, Allah'la yapılan bir sözleşme gibidir: "Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm"... Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla... Bir işe başlarken, Allah Teâlâ'nın adını anmak... Besmele, Allah'ın tespit ettiği kulluk programını kabul etmektir. Besmele çeken kul, şöyle demiş olur: "Ya Rabbi, şu an, kulluk maddelerinden birini işleyeceğim. Senin ismini anıyor ve iznini istiyorum." O yüzden haramlara besmele çekilmez.

Besmele, Allah'tan yardım dilemektir. Allah ise, ancak kendi yolunda olanlara yardım eder. Müslüman, her türlü davranışa İslâmî ölçüler ışığında başlamalı, eylem, hizmet ve faaliyet yaparken ilâhî rahmet ve merhamet üzere bulunmalıdır. Besmele bu bilinci yansıtmalıdır. Müslüman, bütün düşünce ve davranışlarında merhametle hareket etmek zorunda olduğunu "Besmele"deki rahmetle ilgili iki sıfatla idrak etmelidir. Rahman ve Rahim...

Besmele şuur kazandırmalıdır. Müslüman, "Besmele"yi hayatının tamamına yansıtmalıdır. Şuursuz bir şekilde söylenen "Besmele"nin, istenen faydayı sağlamayacağını bilmelidir. Besmele, Müslüman'ın elini attığı her işte, attığı her adımda Allah ile beraber olduğunun, O'nun yardımıyla iş yaptığının şuurunda olmasını sağlar/sağlamalıdır. Besmele'nin her işte sürekli tekrar edilmesi, Allah'ı zikretmek anlamına geldiği, Müslüman'ın Allah'la rahmet üzerine iş yapacağına, O'nun izin verdiği şekilde davranacağına dair sözleşme yenilemesidir."

Dilimizde "**besmelesiz**" diye bir tabir vardır. Bereketsizlik, kuraklık ve ahlâk yoksunluğu anlamlarına gelmektedir. O yüzden, özellikle sofrada elimizi ekmeğe, kaşığımızı yemeğe uzatırken "Besmele" çekmek, yani "Bismillah" demek o sofranın bereketini sağlayacağı gibi, o nimeti vereni hatırlamak anlamına da gelir. Bunun aksi o sofranın bereketsiz olmasına sebeptir. Hatta bu durum toplum hayatının şaşmaz gözlemcileri olan halk ozanlarının manzumelerine bile konu olmuştur:

"Bismillahsız el atıyor ekmeğe/
Sofrası boş karnı doyabiliyor"¹

Farkında olabilirsek şayet, Besmele elimizde bir mihenk taşı mesabesinde. Harama "Besmele" çekilmeyeceği için, "Besmele" çekemeyeceğimiz hiçbir işe girişmemeliyiz. "Besmelesiz iş ebterdir, yok olmaya mahkûmdur"(**) hadisinden anlıyoruz ki besmelesiz yapılan işler ve kurulan düzenlerin uzun süre yaşama şansları da yoktur.

Şüphesiz Allah'ı anmak için ne tören gerekir, ne seremoni. Yoksa on katlı bir apartmanın merdivenlerini tırmanmış gibi nefes nefese "Allah... Allah..." diyerek zikir yapılacağını sanmak eksik bir bakış açıdır

Sözün özü: Her kim ki aşk ile derse "Bismillah"

Bil ki odur hiç Hak katında zikrullah.

1 (*)Âşık Murat Çobanoğlu

Değerli Gökmavi okuyucuları,

Sizlerin, özellikle de gençlerin içindeki uyuyan yazma devini uyandırmak amacıyla bu köşede birlikte olacağız. İçimizdeki uyuyan deviyi uyandırdığımızda çok büyük değişimler gerçekleştireceğimizi göreceksiniz. Bunun için yazma etkinlikleriyle hayal gücümüzü harekete geçirip, zihinsel üretkenliğimizi coşturacağız.

Olmayana ortaya çıkarıp, bir eser meydana getiren yöntemlerden biri de hayal gücüne dayalı yazı çalışmasıdır. Hayal ürünü yazı yazmak demek, kişinin bir konudaki duygu ve düşüncelerini hayal gücünü kullanarak, özgürce kâğıda dökmesi demektir. Burada “özgürlük” kavramının altını çizmek gerekiyor.

Biz de kalemimizi koşturmak, hayallerimizi coşturmak için sizlere buradan fırsatlar vereceğiz. Bunun için Bu sayının konusu yazı konusunu, “**Alfabenin rastgele bir harfini seçip, o harfle başlayan bir kelimeyle, bir cümleyle başlayıp (Ğ harfi hariç), alfabenin bir sonraki harfiyle başlayan ardışık harflerle öykü yazma idi**” idi. Bu konuya ilişkin bize gelen yazılardan en beğenileni aşağıda beğeninize sunuyoruz.

Siz de vereceğimiz konularda yazacağınız yazılarınızı dergimize göndererek bu çalışmaya katılabilirsiniz. Bize yazı gönderenlerin isimlerini ve en beğenilen yazıları bu sayfada yayınlayacağız. Ardından yeni sayının yeni bir etkinlik konusunu vererek atölye çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Gelecek Sayının Hikâye Konusu: **Kutup-balık-ay-buz-güneş-soğuk-avlanmak-anne-yavru kelimeleri ile bir hikâye kurgulayın.**

Yazılarınız için adresimiz:

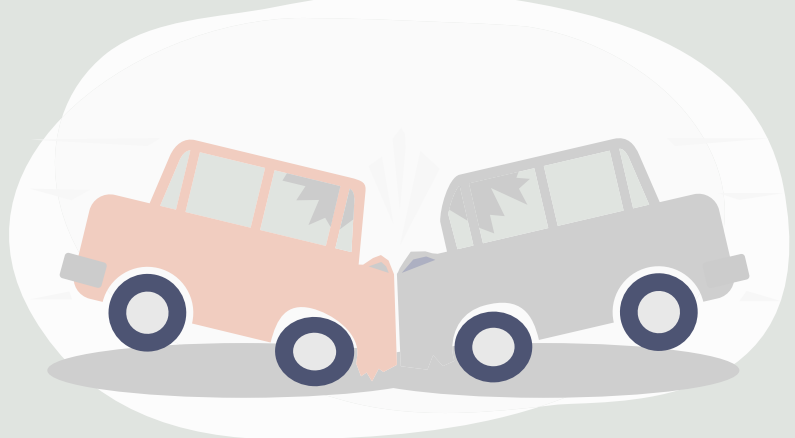
mektup@gokmavidergi.com

Kolay gelsin.

ARDIŞIK HARFLERLE ÖYKÜ YAZMA ETKİNLİĞİ METNİ

Zeynep Naz DİKÇAL (7. Sınıf)

OTOPARKTAKİ KAZA

Akşam çok geç olmuştu. Benim hâlâ uykum gelmemişti. Camdan dışarıya bakmaya karar verdim. Çünkü uykumun gelmesini istiyordum. Dışarıya bir süre baktıktan sonra uykum gelmeye başladı. Elimdeki telefon bir anda titremeye başladı. Fakat o kadar halsizdim ki telefona bile bakacak gücüm kalmamıştı. Geri camdan bakmaya karar verdim. Hastaydım, biraz başım ağrıyordu. Ilık bir çay almak için mutfağa doğru yürüdüm. İsteksiz bir şekilde ilerlerken babamın ayak seslerini duyduğumu fark ettim. Jandarmanın anonsu geliyordu dışarıdan. Kalkmıştı babam ve mutfağa doğru geliyordu. Lambayı söndürdüm ve saklanmak istedim. Masaya ayağımın çarpmasıyla bu fikrimden vaz geçtim. Ne yapsaydım bile bile saklansam olmazdı. O yüzden babama bu saatte ayakta olma-

mın sebebini açıklamayı düşünüyordum bir yandan da. Önce su içtim sonra odama gidip tekrar camdan dışarı baktım. Park halindeki araba geri geri gitmiş ve kaza olmuştu otoparkta. Rana Abla'nın arabası Mehmet Abi'ninkine çarpmıştı. Savaş alanı gibi herkes birbiriyile kavga ediyordu, biraz önce sesini duyduğum Jandarma da otoparktaydı ve sakinleştirmeye çalışan Jandarma başarılı olamamıştı. Şimdi iki tarafı da karakola götürüyordu. Tatlı tatlı sorunlarını halletselerdi daha doğru olurdu, diye düşündüm. Uykulu gözlerle yatağıma gittim. Üstüme yorganı çekmemle rüyalara dalmam bir oldu.

Van'daymışız. Yağmurla karışık bir yağış varmış havada. Zaman nasıl geçmiş uyandı-ğında saat 10.00'u gösteriyordu.

Ayrıca bize öykü gönderen; Amine Meryem ŞAHİN'e, Aslı SALIM'a, Zeynep Sena ERKAN'a, Yüsrannur ÇELİK'e, Eslem ALTIN'a, Ebrar AZİM'e, Egemen EDE'ye, Muhammed BAHADIR'a, Tunahan TAŞKIRAN'a, Hayrünnisa ÖZDEMİR'e, Efe DOĞAN'a, Hamza BAYRAM'a, Abdullah ABDULGANİ'ye çok teşekkür ediyor, yeni yazılarını bekliyoruz.

Karıncanın Hakkı

Hakkı Öğüt

Kanuni Sultan Süleyman, devlet işlerinden arta kalan vakitte Topkapı Sarayının bahçesinde ağaç yetiştirmekle meşgul olurdu. Bir gün yetiştirdiği meyve ağaçlarını karıncaların sardığını gördü. Ağaçlara zarar veren karıncaların itlaf edilmesini ve karıncaların bürüdüğü ağacın kesilip kesilmemesi hususunu bir tezkire ile Şeyhülislâm Ebussuud Efendi'ye sordu. Hemde öyle şairâne bir dil ile sordu ki;

**“Dırahta ger ziyân etse karınca,
Günâhı var mıdır ânî kırınca?”**

**(Eğer karınca ağaca zarar veriyor,
onu kurutuyorsa, karıncayı yok
etmenin bir günahı var mıdır?)**

Ebussuud Efendi, zamanın şeyhülislâmıdır. Kanunî'ye hoş görünmek için; "Karıncanın ölmesinden ne olur padişahım", diyebilirdi. Fakat o, ince bir nükteyle bakın ne diyor. Bu da sanatkar bir padişaha sıradan bir cevap değildir:

**“Yarın Hakk'ın dîvânına varınca,
Süleyman'dan hakkın alır karınca.”**Yine karınca ile Hz. Süleyman arasında geçen bir hadise var ki insanlar için ibretlerle dolu mesaj içermektedir.

Yine karınca ile ilgili yaşadığım ibretlik bir olayı aktarıp okuyucularıma veda edeceğim.

İkamet ettiğim evin bahçesinde meyve ağaçları vardı. Şeftali ağacının yaprakları buruşuyor, halk diliyle zenk

oluyordu. Baktım başında bir sürü küçük karınca dolaşiyor. Fazla zarar vermemek adına karıncalar uyanmadan sabah erkenden şeftali ağacının ulun'una (gövdesine) yapışkan vari bir losyon sürdüm, gelen karıncalar ağacın başına çıkamamın geri dönsünler istedim. Bende sabah beklemeye başladım. Birkaç karınca geldi yapışkan maddeye takıldı. Arkadan gelenler, geri dönüp gittiler. Bir müddet sonra ağızlarında toprak parçasıyla gelip o toprak parçalarını losyonun üzerine koyarak, adeta kendilerine yol yapıp ağaca tırmanmaya başladılar. Ben hayretler içinde kaldım ve şu dizeler dilimden dökülüyordu.

**Karşılaştım selamlaştı,
Engel yaptım onu aştı,
Aklım durdu fikrim şaştı,
Hayran oldum karıncaya.**

**Gece demez, gündüz demez,
Çok çalışır çok da yemez,
Yılmak nedir hele bilmez,
Hayran oldum karıncaya.**

**Yaratana kul olayım,
Bunda bir çok sır bulayım,
Manasını hep sorayım,
Hayran oldum karıncaya.**

DAHA EVLÂDIR

Kemal Akgül

Aldanma batılın sahte süsüne
Hak yolunda gitmek daha evladır
Sadakat gösterip dostun hasına
Vefayı gözetmek daha evladır

İkmetli gözle bak bakacağına
Yapma tarafı ol yıkacağına
Yalanla zirveye çıkacağına
Doğru olup batmak daha evladır

Sakin bel bağlama fani kullara
Tamah etme verdikleri pullara
Fitne varken çıkmaktansa yollara
Bir köşede yatmak daha evladır

Ağaç olmaz büyümekle bir çalı
Önce köküne bak tutmadan dalı
Haram ise yeme kaymağı balı
Soğan ekmek yutmak daha evladır

Olacaktan korkma, olacak birgün
'Cesur bir kez ölür, korkaklar hergün'
Şereften, onurdan vermeden ödün
Başını dik tutmak daha evladır

Kurt; kuzu postunda çıkmış meydana
Düşür bak maskeyi kim kimden yana
Nasihatı budur Akgül'ün sana
Gül dibinde bitmek daha evladır .

Elmas Gelin

İdris Taşpınar

Allah vergisi derler ya gerçekten de öyle. Ne zaman anneannemi hatırlasam o yanık sesiyle kayseri yöresine ait “Ağ Gelin” türküsünü söylediği aklıma gelir. Çok güzel türkü söylerdi. Sesi gibi ihtiyar haliyle kendisi de çok güzeldi. Kim bilir gençliğinde nasıldı? Şimdi düşünüyorum da bu türküyü yanık yanık söylerken acaba kendisini Ağ Geline mi benzetirdi.

Çok çile çekmiş, Osmanlı Devleti'nin Dağılıma Dönemlerinde dünyaya gelmiş küçük yaşta da evlendirilmişti. Evlendiği yıllar savaş yıllarıydı. Adına Birinci Dünya Savaşı diyorlardı. Devlet-i Âliyye seferberlik ilân etmişti. Celp gelmiş, cepheye gidecekler köyün meydanında toplanmışlardı. İmam dua ederek köylülerle birlikte askerleri uğurlama merasimi yapıyordu. Elmas gelinde kucağında yeni doğmuş Fadime'siyle Kocası Bekir'i sabah namazı sonrası uğurlayanlar arasındaydı.

Gidiş o gidiş. Görüş o görüş. “Anu Yemendir gülü çemendir / Giden gelmiyor acep nedendir” “Çanak kale içinde vurdular beni/ Ölmeden mezara koydular beni” türküleri boşa mı söylenmiş. Gidenler gelmedi. Hangi cep hede kaldı belli değil. Analar dul çocuklar yetim kalmış.

İç Anadolu'nun bozkırlarında yaşayan Elmas gelin bir yaşındaki çocuğuyla ne yapsın. Evlense bir türlü evlenmese bir türlü. Evde bir ihtiyar kayın atası, kayın validesi bir de çocuk kayın biraderi. Beş kişilik bir aile. Yoksulluk almış başını gidiyor. Sıcak demeden, soğuk demeden Elmas gelin, gün olur başkasının tarlasında gün olur kendi bağında, bahçesinde çalışarak ailesini geçindirmeye çalışır.

Yaşı gençtir. Güzelliği ve çalışkanlığı dikkat çeker. Köyden dünürü olanlar olur. Karar verme kayın atasına aittir. Kayın atası kararını vermiştir. “Kızım

bu ev senin evindir. Bu evden seni çıkartmam. Koca istiyorsan işte on iki yaşındaki kayın biraderin Durmuş, onu büyüt kendine koca yap.” der. Elmas gelin çaresiz. Yeni yürümeye başlayan Fadime'si evin avlusunda düşe kalka yürüyor. Yeni ev, yeni koca Fadime üvey evlat mı olacak. Çaresiz “sen bilirsin ağam der.”

Günler, aylar, yıllar çabuk geçer Durmuş büyür Elmas daha da büyür. Nihayet Elmasla Durmuşun nikâhını köy muhtarı kıyar. Elmas, Durmuş'u koca, Fadime de amcasını baba bilir. Elmas Fadime'den sonra beş çocuk daha büyütür. Onlardan yirmi dört torunu olur. Doksan beş yaşına geldiğinde dünyaya veda eder.

Annem babasına ağam derdi. Yoksulluk içinde nasıl büyüdüklerini anlatırdı. Buğday ekmeği bulamadıklarını, arpa ve çavdar ekmeğiyle gün geçirdiklerini onu da bulamadıklarında patates yediklerini, ağabeyinin maddi durumu iyi ailelere çırak olduğunda akşam kendi hissesine düşen ekmeğin parçasını göğsünde saklayarak eve nasıl getirdiğini anlatırdı.

Allah o yılları bir daha göstermesin. Askerliğini yapmasına rağmen seferberlik ilân edilince cepheye giden Anadolu çocuklarının çoğu geriye dönmediler. Sağ kalıp da düşmana esir düşenler yıllar sonra memleketlerine dönmek istediklerinde eşlerinin evlendiklerini haber aldılar, vatanlarına dönmediler. Suriye'yi, Yemeni yurt edindiler.

“Ano Yemendir gülü çemendir
Giden gelmiyor acep nedendir”

Sosyal medyada mıyız, sosyal bataklıkta mı?

İbrahim Tunç

Bir bakalım sosyal medyada neler oluyor.

Aaa evet birçok arkadaşım tatilde ne güzel. Bazıları spor yapıyor, bazıları ise mükemmel sofralarda.

Evet onlar benim bir şekilde tanıştığım, kimisi ile az kimisi ile çok görüştüğüm insanlar. Peki ama ben bu insanların hayatlarını bu kadar bilmeli miyim?

Eee bakmıyım o zaman.

Ama beni bakmaya zorlayan şey ne acaba?

Onların bunu sunması mı sorun benim merak etmem mi? Onlar herkese sunarken ben niye bilmeyim. Ben niye herkesin gördüğü bildiği şeyden eksik kalayım?

Bunları bilmek bana ne getirecek. Yada kaçırırsam benden ne götürecektir. Açıkçası bilmek hiçbir şey getirmeyecek. Ama kaçırarak benden birşey götürmeyecek.

Hatta getirecek. Hepimiz nefse sahip yaratıklarız. Ne kadar aksini iddia etsen de dünyanın öbür ucunda doğa harikası bir yerde yapılan tatili canımız isteyecek. İşte bu farkında olmadan içimize zehri atmış oluyor. Hangi zehri, ne zehri bu? "Benimle aynı akla beyne, ele, kola ve insani özelliklere sahip bu insanlar mükemmel yerlerde tatil yaparken ben niye yapmıyorum? Dur hemen orayı araştırıyorum."

Sayın google'a bir sorayım.

Oooo harika bir yermiş.

Bir de biletlere bakayım. Aman Allah'ım ne kadar pahalı. Hadi bileti kredi kartının bedava uçuşlarıyla hallederim.

Bir de otellere bakayım. Ee onlar da fena değil. Tamamdır bu iş.

Ben de giderim oraya ne var ki...

Evet artık o arkadaşımın eksik bir yerim kalmadı. Çok şükür bir an ben eksik kalacağımı düşündüm. İşte tam olarak bahsettiğim zehir çıktı ortaya. Ben niye yarıştım onunla?

Yarıştım ve ben de aynı şartlara geldim. Bu en basitinden bir örnekti.

Ne kazandırdı bana? Koca bir hiç... Hayatımın sonuna kadar belki göremeyeceğim bir arkadaşımın şartları eşitledim. Yani taklit ettim ve mutlu oldum/olduğumu sandım. Acaba ben o kadar gezmeyi seven biri miyim? Hayatta başka önceliklerim yok muydu? O vakti, o nakti harcayacak daha önceliğim yok muydu?

Vardı ama nefsimi yenildim. Yenilmek de denemez buna aslında... Analitik düşünceden uzaklaşarak alınmış bir karar ve uygulanmış eylemdi. Önceliklerimi ve özgünlüğümü kaybettim. Gidilecek tatilde bile bunu kaybetmemiz göreceğimiz bir fotoğraftaki bir tanıdığa bağlı iken nasıl olur da bu bataklıkta kaybolmadan yaşayacağız...

Otobüs güzellemesi

Ayşegül Temizer

İnsanların kafalarını içine gömdüğü otobüs camlarını bile özlemişim, dükkanlar caddede akarken, düşünceler arasında astigmatın yarattığı renk cümbüşünde kaybolmayı da...

Kollarımı babam gibi sallayarak yürürken okul yolunu tutmak o kadar iyi geldi ki; sanki rüzgarla beraber özgürlüğü içiyorum. İçimden edebiyat doldu taşı, Sait Faik'e selam olsun yazmasam ben de çıldıracaktım.

Trafikte akıyorsun ya hani, yandan arabalar akıyor. İşte otobüste duruyorsun her durakta , düşünüyorsun; insanlara yabancı misafir oluyorsun, onlar davet etmiyor seni ama sen kulağın kabartıyorsun izinsiz.

Kişisel araba ne kadar özelse, otobüs o kadar genel; insana karışmak için. Otobüste insanın yığılmasına, sevgisine, pasajına bulaşıyorsun.

Bu bir otobüs güzellemesi, ama ben her şeye rağmen Piccanto'mu çok seviyorum. Büyük ozan Nil'in dediği gibi "Onu benden almasınlar, bize bulaşmasınlar."

Otobüste tek kaygı var; durağı kaçırmak. Bir de insan kokusunun ağır, kesif kokusu... Oldum olası sevmem. Kitap okuyan bir kız, sol çaprazımda... Eskiden ne çok okurdum otobüsteyken, ayakta dururken bile okumuşluğum vardır. Çok heyecan verici bir metinse... O zamanlar durağı kaçıracığım endişesini asla duymazdım. Otomatikman bir zil varmışçasına, iki durak kala kaldırırdım başımı. O zaman sürecini insan zihnini kaydediyor sanırım, programlıyor yani kendini, ne mükemmel makina şu beyin, tek kusuru var; unutması... Ödülü de ayrı tatlı; tam

olarak hatırlamasan da parça parça anımsamak. Şu an setin üstündeyim. Final haftası akşam eve geç dönüşlerimi hatırlıyordum.

Çok yorgunum, kulağımda kulaklık muhtemelen, Jay Jay Johanson çalıyor. Dışarısoğuk. "Ali yemeğini yemiş midir acaba?" Kesin yemiştir ve kesin bulaşık öylece duruyordur, neyse ki sınav iyi geçti evi bir toplar, yarınki sınava bakarım..."

Göl karanlık, uzakta ışıklar... Otobüs kıvrılarak alıyor o geniş virajı, sulara lambaların ışığı düşmüş, yüzüyor. Yandan geçen araçların vızıl-tısını duymuyorum, Jay Jay , Far Away'i söylüyor, piyano solosu şahane...

İnsan bir zamanlar nefret ettiği otobüsü bile özlemiş, ne tuhaf...

Dadaloğlu kimdir?

Osmanlı Devleti'nin Anadolu Türkmenlerini iskân politikasına tepki göstermesiyle tanınmış bir halk ozanıdır. Dadaloğlu'nun gerçek adı Velî'dir. 1785 yılında doğmuştur. Babası Âşık Mûsâ adında bir saz şâiridir

Doğduğu ve öldüğü yer kesin olarak bilinmemekle birlikte Kayseri'nin Tomarza ilçesinde doğduğu söylenmektedir. Dadaloğlu, Toros Türkmenlerinin Avşar boyundandır. Avşarlar ise Kozanoğullarına bağlıydı. Güney ve Orta Anadolu'yu dolaşmıştır. Açık Türkçeyle millî vezin ve şekillerle şiir söylemiştir.

Osmanlı Devleti göçebe Avşar, Karsantı, Sirkıntı, Bozdoğan, Kırıntı, Berber, Menemenci gibi Türkmen aşiretlerini belirli bölgelere yerleştirmek üzere idari bir teşebbüste bulundu. Fakat bu dağlı aşiretlerle uğraşmak kolay olmuyordu.

Osmanlı Devleti'nin yerleşik hayata geçirmek için verdiği uğraş, yer yer başkaldırlara ve çatışmalara neden olmuştur. Dadaloğlu'nun şiirleri, yerleşik hayata geçmek istemeyen Türkmen aşiretlerinin sesi ve sözlü tarihi sayılabilir. Her yıl Kayseri'de, Dadaloğlu (Avşar) Şenlikleri düzenlenmektedir. Osmanlı Devleti, bu ayaklanmayı bastırmak için, Dadaloğlu'nun aşiretini Sivas'ın köylerine yerleştirmiştir.

Dadaloğlu, 1868 yılında 83 yaşında ölmüştür.

Dadaloğlu; Adana, Gaziantep, Yozgat, Kayseri, Kahramanmaraş, Hatay, Kırşehir ille-

ri ve çevresinde, Toroslar'da, Çukurova'da, Bozok yaylasında, Binboğa dağlarında, kısacası Halep'ten başlayıp tüm Çukurova'yı ve Torosları kucaklayarak İç Anadolu'ya uzanan bir coğrafyada yaşamış ve şiirlerini yazmıştır, söylemiştir.

Oğuzların (Türkmenler) yirmi dört boyundan biri olan Avşar (Afşar) boyuna mensuptur. Türk tarihinde önemli rol oynamış büyük bir boy olan Avşarlar, hükümdar çıkarmış beş boydan biri olarak bilinir. Avşarlar'ın imparatorluk idaresine karşı isyan sayılabilecek pek çok hareketi olmuştur. Orta Anadolu'da iskân edilmek istenen göçmenlere, başta Uzun Yayla olmak üzere Avşarlar'ın yaz aylarında konakladığı yerlerin verilmesi, aradaki soğukluğu iyice artırmıştır.

Avşarlar kendileriyle baş edilemediği için zaman zaman ferman ile yerlerinden koparılıp zorla iskân edilmek istenmişler, sürgün edilmişlerdir (Kutsi, 1975: 23-24). Özellikle Toroslar'da, Çukurova'da, Dadaloğlu'nun yaşadığı dağlık yörelerde devletin göçer aşiretleri zorla yerleştirme politikası görülmektedir. 1865'te Ahmet Cevdet Paşa'nın görevlendirdiği bir "iskân" ve "yatıştırma" harekâtıyla çok sayıda göçerin yerleştirilmesi sağlanmıştır. Dadaloğlu, Osmanlı Devleti'nde bunların yaşandığı koşullarda hayatını sürdüren, bu ortamda büyü-yüp, ortamın getirdiği savaşın içinde şiirini oluşturan büyük halk ozanıdır (Yağcı, 2003: 21-26).

ALDI SAZI DADALIM

İbrahim Sağır

Seslendi bir yiğit ses Toroslar'dan,
"Ferman padişahın dağlar bizimdir."
Afşar boyu aşka geldi bu sestem,
"Ölen ölür kalan sağlar bizimdir."

Yaylalara yasak konmuş çıkılmaz,
Bu fermanın kahır kolay çekilmez,
Davar kısmı ot otlaksız bakılmaz,
Koyun kuzu meler ağlar bizimdir.

Yayla vakti damarda kan dellendir,
Yiğit kişi at binende bellendir,
Gözüm yaşı akar akar, sellendir,
Bu yaylalar nice çağlar bizimdir.

Kır atlara eğerleri takarız,
Sürüleri otlaklara çakarız,
Kime zarar yaylalara çıkarız,
Dereleri coşar, çağlar bizimdir.

Göç eyledi Afşar boyu Sivas'a,
Çukurova küsüp büründü yasa,
Dediler ki eller konmuş mirasa,
İssiz kalmış viran bağlar bizimdir.

Bu dünyada çile cefa çoğimiş,
Mertte dahi sıtkı vefa yoğimiş,
Geç öğrendim iki dostum yeğ imiş,
Bir kır atım, bir de dertli sazımdır.

Bir öğretmen tanıyorum

Hakki Şener

Bir öğretmen tanıyorum.

Bütün sermayesini paylaşmayı düstur edinmiş; herkese dağıtıyor, dağıttıkça çoğalıyor... Elinde bir mum yakmış, herkes mumunu ondan tutuşturuyor. Bulunduğu mekânda karanlıktan eser yok... Dağıtmakla bitiremediği sermayesi, gönlüde volkan gibi kaynayan sevgisi, bulunduğu mekanı aydınlatan da engin bilgisi ve örnek davranışı...

Yüzünden hiç eksik etmediği tebessümüyle okulun bahçe kapısından girer bütün öğrencileri adeta onun gelmesini beklermişçesine etrafında toplar, ona selam vermek ya da bir şey sormak, en azından yakınında bulunmak için birbirleriyle yarış ederdi. Onların bu hali, kış gününde meydana yakılan bir ateşten daha fazla istifade edebilmek için çabalayan insanların halini andırırdı. Herkes en yakında olmaya gayret ederdi.

Derse girerken, dersten çıkarken, okul bahçesinde nöbetçi olduğunda ya da koridorlarda tek başına yürüdüğünü göremezdiniz. Kendisi istese de öğrencileri yalnız onu yalnız bırakmazlardı. O da hiç bıkmadan yorulmadan bir şeyler anlatmaya, bildiklerini öğrencileriyle paylaşmaya çalışırdı.

Onun girdiği derste, sınıfta çıt çıkmazdı. Hiç kızmaz, sert dav-

ranmaz, kimseyi azarlamazdı. Öğrencileri onun anlattıklarını dinlemekten haylazlığa vakit bulamazlardı.

Dersine girdiği bütün öğrencilerin en yüksek notu o dersten olurdu. Bol not verdiği için değil, öğrencileri o dersi sevdiklerinden daha bir gayretli olurlardı da ondan... Öğrencileri, onun etrafına not kaygısıyla toplanmazlardı. Hiç dersine girmedeği öğrenciler bile onu görünce selam verir, yanından ayırmak istemezlerdi.

Onun hep yanında olmak isteyen öğrencilerinden biri de bendim. Doyumсуz sohbetinden hep istifade etmeye çalışır, neredeyse bütün derslere onun gelmesini arzu ederdim. Ne var ki, 'sık muhabbet tez ayrılık getirir' dedikleri gibi bu güzellikler uzun sürmedi ve öğretmenimiz başka bir okula tayin edildi. Hayat devam ediyor, okul da devam ediyordu ama onun yokluğuna alışmak hiç de kolay olmuyordu. Bir gün iki arkadaşımın ziyareti gittik. Bizi sevgiyle kucakladı hasret giderdik. Kendi çocuklarını görmüş gibiydi. Biz, onun yokluğuna alışmamıştık ama o çoktan yeni çocuklarıyla kaynaşmıştı. Bizim de bir sürü yeni kardeşlerimiz olmuştu. O bir manevi babaydı. Bütün vatan çocukları onun çocuklarıydı. Öğrencilerini kendi öz

evladı gibi severdi çünkü.

Şu yazdıklarımı okuyanlar belki 'hayal' diyecekler ama bu bir hayal değil gerçek. O benim tarih öğretmenimdi. Tarihi bize o sevdirdi. O gezdirdi bizi tarihin ibret dolu sahnelerinde. O ders anlatırken ben sanki o günleri yaşıyordum. Malazgirt'den kılıç şakırtılarını duyar; gemileri dağlardan aşırıp Haliç'e indirir, Ulubatlı Hasan'la burçlara bayrak dikerdim. Mısır seferine çıkan orduda bir nefer olmayı düşlerim. Viyana önlerinde hüznü yaşar, Çanak-kale'de sabrımı ve azmimi sınar, Büyük taarruz'da İzmir'e kadar koşmayı hayal ederdim.

Vatan, Millet sevgisini ondan öğrendim. Vatan, Millet için şiir yazmayı da... Bana şiiri sevdiren odur. Şimdi yazabildiğim en güzel şiirlerimi ona ithaf ediyorum.

Biliyorum o hâlâ bitmeyen sevgisi, yenilmeyen azmi ile yeni çocuklarına yol göstermeye, onlara ışık olmaya devam ediyor. Onun şahsında bütün öğretmenlerimi saygı ile anıyor, Allah sayılarını artırsın diyorum.

Her Şeye 'Evet' Demek!

İnsan her şeye 'Evet' derse sonunda buyruk veren efendileri olur

Her şeye "Evet" demek yorar. Bıkırır insanı. Hayatı zehir eder, her şeye evet diyene.

"Ayıp olur!"larımız var, "Ne derler sonra?"larımız var, "Yazık ama yaa..."larımız var. Her şeye evet deriz bu yüzden.

Hele bir de yufka yürekliyse insan, vurun abalya. Belki "vurun abalya" demek için istemez kimse ondan ama alıştırmıştır ya hani... Ne derlerse, nasıl olsa o yapıyor ya; onun için ondan istemeye devam ederler. İşte, okulda ya da evde... He yerde... Aile veya arkadaş topluluğunda...

O, 'Hayır!' demeyi bilmez nasılsa.

Kimse o kişinin de, istekte bulunanlar gibi duyguları, ihtiyaçları olduğunu düşünmez, düşünemez.

Birisi ondan iş isterken, "Haydi bunu da ben yapıyorum..." demez; "e sen yapıyorsun ya..." der...

Toplum olarak böyleyiz. her biri-

miz aslında 'önce başkalarının ne dediğine dikkat etme kuralı' ile büyütüldük ama içimizden bazıları bu kurala riayet etmede daha öne çıkar.

O kişi, başkalarına göre yaşama kuralına diğerlerinden daha bağlıdır; bunu kendisi de icraatlarıyla gösterir. O kişinin başkaları için dokuza mı bölünmesi gerekiyor; bölünür. On dokuza mı bölünmesi gerekiyor yine bölünür. Bir Allah'ın kulu da "Dur yahu yeter. Sen şuraya otur dinlen, biraz da ben yapayım!" demez.

O kişinin başkaları için yaptıkları yetmez, insanlar o kişiye yardım etmek, işin ucundan tutmak yerine bir de onu eleştirirler... "Onu öyle yapma, şöyle yap.", "Onu oraya koyma, şuraya koy."

O kişi, baştan zaten bir anlamıyla kendisine buyruk verilmesini kabul etmiştir. Eee, o zaman, her şeye 'evet' diyen kişi de buyruk verenleri ne derse yapmaya, nereye yönlendirirse oraya gitmeye mahkûm olur.

Yapacak o her şeye 'evet' diyen kişi, mecbur... Çünkü her şeye "Evet" diyor...

Toplum kurallarına uymak yanlış mı?

Elbette örf ve ananeler, toplum için çok önemlidir. Elbette geleneklerini, göreneklerini yani kültürünü yaşayacak, yaşatacağız. Bunun kadar güzel bir şey olabilir mi. Ancak kültürümüzü oluşturan gelenek, göreneklerimizimizi de mihenk taşına vurmamız gerekir. Hangileri doğru, hangileri değil... Düşünmek ve ıslah etmek gerek. Hangileri toplumu ayakta tutmak için harç oluyor hangileri birbirimizi kırmamıza sebep oluyor.

Söylenen her şeyi sorgulamadan yapan insan! Yani her şeye 'Evet' diyen insana gelince:

Sana söyleyeceklerim var. Unutma senin de yaşamaya hakkın var. Unutma ki sen varsan ve ayaktaysan başkalarına da yardım edebilirsin. Sadece başkaları için yaşamının bedeli ağır olabilir. Bir zaman gelir, tüm yorgunluklar birikir ve patlar. Sen de şaşarsın, nasıl olup da hastalandığına, yatalara düştüğüne.

O gün, düştüğünde yardıma ihtiyacın olacak. Ama sana yardım edecek tek kişi olan kendin de hasta ve yatıyor olacak.

Her şeye "Evet!" dememek, insanlara iyilik etmemek değildir!

Unutmayın ki; her şeye "Evet!" dememek, yardımsever olmamak demek değildir asla. İnsanı hasletleri bir kenara atıp duygusuz olmak değildir asla. İnsan, imkânı varken, gücü yeterken ihtiyaç sahiplerine mutlaka yardım etmeli.

Gerekliyse ihtiyacı olanların evlerine sırtında odun, kömür taşımalarını bilmeli, insanı güçlü kılan budur. Ama kendi isteyerek taşınmalı. İyilik yapmak için kan ter içinde kalmaktan, yorulmaktan bir zarar gelmez, birkaç saat dinlenince geçer. Tatlı bir gurur

Nurettin Erdoğan

kalır geriye, Allah için hayr.. Öksüzü, yetimi sevindir! Ama kendi iradenle ve yönteminle yap...

Dini kaynağından okumalı

Dinini iyi bilmeli insan. İslâm'ı Kur'an'dan öğrenmeli... Kur'an'ı anlamak ve öğüt almak için okumak gerek... Düşünüp tutmak için Allah'ın kurallarını mealinden okumalı. İnsan, Kur'an'ın bize ne dediğini öğrenince, kimsenin hakkını yemez. Kimseyi kendine hizmetçi tutmaz. Kimseyi ezmez. Adaletten ayrılmaz. Atalarımız söylediklerini iyi bilmeli ama söylenen her şeyin dinimizde yeri var mı, bir daha düşünmeli. Kaynağından okumalı ve araştırmalı. Yani körü körüne değil, okumalı.

Hiç düşündünüz mü Kur'an'ın ilk inen ayetleri neden "İkra" yani "Oku" ile başlıyor. Belki de; "geleneklerine göre değil, bak bakalım bu kitapta var mı? Etrafına bir bak; dağlara, denizlere, Güneşe ve Ay'a bak. Kâinat sırlarla dolu, araştırmalı..." demek için 'Oku' ile başlamıştır ilahi vahiy.

Sonuç olarak

- Her şeye 'Evet' diyerek strese girip sağlığını bozma.
- Senin hakkını yiyenlerin kul hakkı yemelerine 'Hayır' diyerek engel ol, onlara iyilik yap.
- Bu can sana Allah'ın bir emanetidir. Emanete sakın hıyanet etme. Çünkü senin de yaşamaya hakkın var.
- Sana kötülük etmiş olanları da affet, onları da sev ki, hâlâ senin kinin yaşayıp da kendini bitirmesin.
- İnsanları sev, hayvanları sev, doğayı sev... Kısacası yaratılanı sev; Yaratandan ötürü.
- Sana yapılan haksızlıklara de ki; "Allah büyüktür; Allah (C.C.) ne güzel vekildir..."

Sevgiyle Kalın

Bilmem...

Musa Doğruer Teslimi

Sitemlerin gülüşleri öldürmüş,
Gani gönlün nasıl hoş mudur bilmem?

Çimenler üstüne çiyler dökülmüş,
Gözünden dökülen yaş mıdır bilmem?

Merhametin bitmiş vefa sürgünde,
Göğsünde ki yürek taş mıdır bilmem?

Şahin bakışlarla yıkma gönlümü,
Senin bu yaptığın iş midir bilmem?

Beni yaraladı serdi yerlere,
O; ok kirpikler mi, kaş mıdır bilmem?

Hicran acıları öğünüm oldu,
Yediğim ağumu, aş mıdır bilmem?

Senin derdin nedir? Sevda ağlıyor,
İntikam kardeşin; eş midir bilmem?

Gözlerin kör müdür; ömrün sönüyor,
Baharın soluyor kış mıdır bilmem ?

Dün sabah buseler verir gibiydin,
Acep gördüklerim düş müdür bilmem.?

Sevda bağlarına karlar yağıyor,
Bilmem ısıtır mı? Üşütür bilmem.?

Teslimi; hicrana boynunu bükme,
Seni bir gün hecil düşürür bilmem?

Amerika Seyahatim

Hasan Ertürk

Houstondayız Amerika'nın altıncı büyük şehri, yaklaşık beş milyon nüfusu var. Teksas eyaletinde okyanus kıyısında bir şehir.

limanından yola çıktıktan sonra, önce İstanbul'a, oğlum Salih'e uğradık. Bir hafta İstanbul'da kaldık. Çok değerli arkadaşlarımı gördüm. En çok sevdiğim yayın evlerini gezip kitaplar alıyor, tarihi yerleri geziyor, çarşı ve pazardaki cıvıl cıvıl halkı seyrediyordum. İstanbul'a doyamıyordum...

Güz aylarındaydık. Ağaçlar altın gibi yapraklarını yere seriyor, hava ılık, insanlar çalışkan ve candandı. İstanbul'da değil bir hafta bin yıl kalsam usanmazdım. Ama uçak biletim önceden alınmıştı. Zaman doldu. Atatürk havalimanından Almanya'nın Berlin havalimanına, oradan da Amerika'nın Houston şehrine gidecektik.

Uçak, İstanbul'dan havandıktan dört saat sonra Berlin'e indi. Berlinde en çok dikkatimi çeken havalimanındaki personelin İngilizce bildiği halde Almanca konuşmasıydı. İngilizce soru sorulduğundaysa sinirli bir tavırla Almanca cevap veriyorlardı.

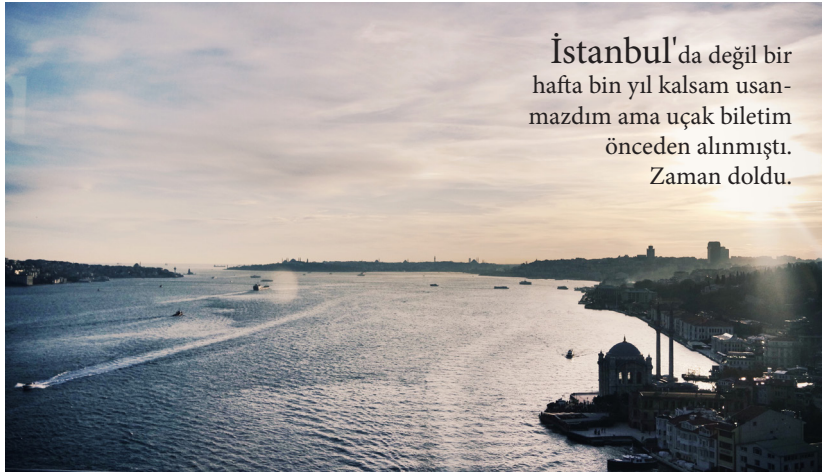
Berlin'den hareketle dokuz saat sonra Houston'a vardık. Uçak Amerikan uçağıydı. Yemeklerimizi önceden "helal yemek" olarak kayıt ettirmiştik. Yolculuk yorucu idi. Uçaktaki hizmet ve konfor Türk uçaklarındaki gibi iyi değildi.

Houston havaalanında bizi kızım, damadım ve torunlarım sevinçle karşıladılar.

Houstondayız

Amerika'nın altıncı büyük şehri, yaklaşık beş milyon nüfusu var. Teksas eyaletinde okyanus kıyısında bir şehir. Damadım bir petrol araştırma şirketinde çalışıyor kızım ise master yapıyor. İki torunum da okula gidiyorlar.

Hanımla ben İngilizceyi meramı-

İstanbul'da değil bir hafta bin yıl kalsam usanmazdım ama uçak biletim önceden alınmıştı. Zaman doldu.

Yaklaşık on yıldır Amerika'da bulunan kızım ve damadım her yıl Türkiye'ye gelir giderlerdi. Son üç yıldır akademik çalışmaları nedeniyle gelmiyorlardı. Annesi iki defa gitmişti ama ben işlerim dolayısıyla hiç gitmemiştim.

Kızım, her telefon konuşmamızda benim de kendileri oradayken yanlarına gitmemi istiyordu. Emekli olmuş, işyerimi kiraya vermiştim. Ancak şuna

inanıyordum; Müslümanın emeklisi olmaz, yaş ilerledikçe ve de birikimi oldukça daha çok çalışır ve topluma daha faydalı olur, diyordum. Kızımın ve torunlarımın ısrarı üzerine eşimle gitmeye karar verdim.

Gaziantep'ten Başlayan Yolculuk

Uzun yolculuk için birkaç hafta ihtiyaç hazırlığı yaptık. Gaziantep hava-

mızı zor anlatabilecek kadar biliyoruz. Ama ben yerimde duramıyorum. Aynı bir devlet, aynı bir toplum. Toplumunu öğrenmek istiyorum.

Amerika Toplumunu

Kızım ve damadım cumartesi ve Pazar günleri bizi gezdiriyorlar ama yetmiyor. Şehir çok geniş bir alana yerleşmiş, toplum çok farklı kökenden ve inançtan insanlardan oluşmuş. Avrupa'nın ve Asya'nın her devletinden insan var. Her ırk ve kültürden...

İsterseniz önce coğrafi konumdan başlayalım. Şehir bizim Çukurova gibi düz, yağışlı, kışın ılık, yazın çok sıcak. Sivrisinek kışın Aralık ayında bile bizi rahatsız ediyor.

Şehrin hemen her mahallesinden geçen açık kanallar var. Suyun bolluğundan kanalları çevirip suni göller yapmışlar. Saymadım ama şehirde on-on beş gölet var. Etrafını parklaştırmışlar, etrafında piknik ve spor yapıyorlar.

Yüksek katlı imar yok. Ancak iş merkezlerinde var. Yolların yüzde doksanı betonarme, asfalt daha ziyade otobanlarda var.

İskân mahalleri çok yaygın. Sokaklar bizim ana caddeler gibi. Evler bir ya da iki katlı. Her evin arkasında bahçe, sokak tarafında sokak genişliğinde park alanı var.

Ana yollardaki kavşaklar çok geniş, iki üç kat araba yolları, kolaylıkla sağa sola dönüşler yapıyor. Trenler daha çok yük taşımak için kullanılıyor. Toplu taşıma yok denecek kadar az. Yürüyen birini görmek pek mümkün değil. Herkes arabalı ama yolların rahatlığından hiç trafik sıkıntısı yok.

Sosyal ve Kültürel Yapı

Allah Aykut Edibali'den razı olsun. Batı kültürünü açıklayan eserlerini iyi bir tahlil yaparak yıllar önce okumuştum. Gezerek gördüm ki aynen öyle. Tamamen egoist bir toplum. İnsanlar sanki yalnızca kendilerini düşünüyor. Belli bir yaştan sonra çocuğuna bile sahip çıkmıyorlar. Komşu ilişkisi asla ülkemizdeki gibi değil. Köpekleri, evleri ve arabalarıyla yaşayan bir toplum. Yollar ıssız, kimse yok. Ancak alışveriş için alışveriş merkezlerinde ya da parklar-

da yürüyüş yapıyorlar. Bir şey sormak için yanına yaklaştığımızda çekiniyor, korkuyorlar. Güven sıfır... İkrâm yok... Siz birisine bir şey ikram ederseniz bile almıyor veya çekiniyor. Çocukları ziyarete gelmiyorlar. Ancak yılda bir defa Şükran gününde görünüyorlar.

Sistem ve devletle hiç ilgilenmiyorlar. Eyalet idareleri bir kanun çıkardıkları zaman kapı kapı dolaşıp anket yapar gibi görüş alıyorlar.

Kurallara uyuyorlar. Her sokak başında bir yaya geçidi var. Aracıyla hızla işine giden birisi yaya geçidine gelince -insan olsun olmasın- hemen duruyor sonra yoluna devam ediyor. Cezaların çok ağır olduğunu söylüyorlar. Polisten Allah'tan korkar gibi korkuyorlar.

Halkın yüzde doksanı obez. Zira devamlı bir şey yiyorlar. Özellikle siyahiler. Hizmet işlerini Meksikalılar yapıyor. Küçük esnaf genelde Pakistanlı, Hindistanlı. Büyük firmalar Amerikan ya da uluslararası şirketler.

Kiliselere ilgi düşük... Pazar günleri dahi kiliselerin önünde araç yoğunluğu olmuyor. Müslümanlar arazileri satın alıp külliye şeklinde mescitler yapmışlar. Bu külliyelerin içlerinde Kur'an kursu, toplantı salonu, kütüphane ve spor salonu oluyor. Cuma günü bayram günü gibi bütün aile orda... Hutbeler İngilizce okunuyor.

Türklerin Durumu

Houston'da her tanıştığım insana "Burada Türk var mı?" diye soruyordum. Maalesef diğerleri, Türkler gibi cana yakın, cömert, fedakar, vefalı değildi. Onun için Türk'ün adını duysanız bulana kadar arıyorsunuz.

Benim karşılaştığım Türkler, Amerika'ya daha çok akademik kariyer ve eğitim için gelmişler. Bir de Fetö çapısına bir şekilde dahil olmuş ya da Türkiye'deki süreçten kaçanlarla karşılaştım. Onların durumu oldukça tuhaf. Bu yapının neredeyse her mahallede açılmış bir 'kültür merkezi' var. İşin bana ilginç gelen tarafı; ilk gördüğüm kültür merkezlerinin kilise ile yan yana olmasıydı.

Bu kültür merkezine devam eden birkaç kişi ile görüştüm. Ne yazık ki Türkiye düşmanlığını körüklemek için Amerika'da yaşayan fetöçüler yeter.

O ya da bu sebeple hepsi de Türkiye aleyhine konuşuyor. Bir korku ve endişe içindeler. İki cami arasında kalmış beynamaza dönmüşler. Amerikadan çekiniyorlar. Çünkü geçimlerini orada sağlıyorlar. Sınır dışı edilmez, zarar görürüz endişesiyle ABD yönetiminin hiçbir eksikliğini konuşmuyorlar. Çocuklarına tembih edip okullarda Türk olduklarını gizletiyorlar. Amerikalılar gibi yaşamaya çalışıp onların dini ve milli günlerine, törenlerine katılmamış. Çocukları Türkçe'den ziyade İngilizce konuşuyor. Adreslerini ve telefon numaralarını vermekten çekiniyorlar. İstihbarat birimlerinin takibinden korkup sık sık ev değiştiriyorlar. Bir iş yerinde başka bir Türk varsa onunla tanışmak istemiyorlarmış. Onun için bir araya gelip eskisi gibi teşkilat kuramıyorlar.

Maalesef Houston'da karşılaştığım, Türklerin kurduğu tek teşkilat Fetönün 'kültür merkezi' idi. Onun da isminde bile 'Türk' kelimesi geçmiyor zaten. Sadece 'Kültür Merkezi' olarak yazılı.

Bu Kültür Merkezi'ndeki, bir şekilde yapı ile bağlantı kurmuş kişilerin çoğu gördüğüm kadarı ile ne yaptıklarının farkında değil. Onlar hâlâ dini bir yapıya bağlanarak 'inanç dünyamızı geliştiriyoruz' diye düşünüyorlar. Akide olarak da bozuk bu teşkilat; hükümetlerin zamanında, oy kaygısıyla bunları himaye etmesi, devletin imkanlarının tahsis edilmesi ile buralarda çok büyük kitle ve imkân kavuşmuş.

Maalesef Müslümanca bir yaşantı özlemindeki, Houston'da yaşayan Türk toplumundan bazıları; bu yapı tarafından yavaş yavaş Hristiyan düşüncesine ve maddeci felsefeye yaklaştırılmış.

İnşallah bir gün Türk milleti üzerindeki emperyalist kültür tozlarını atacaktır. Yeniden adil, insani, ahlaklı haline dönecektir. Ve uyanıp asli görevine dönen Türk milleti; sadece ABD'deki değil, yeryüzündeki bütün Müslümanları içine düştükleri bunalım ve dağınıklıktan kurtaracaktır.

Allah'ın izniyle muhteşem Türkiye kurulacak. Bir gün milletimiz gerçek benliğine dönecek.

Ürgüp'te Sonbahar ve Kış Hazırlıkları

Ali Akuzun

Sonbahar, mevsim olarak tabiatın canlılıktan uykuya yatmaya hazırlık dönemidir. Sonbaharda şöyle etrafımıza bir bakacak olursak ağaçlarda, bağlarda ve otlarda resamlara ilham kaynağı verecek renk cüm-büşünün en güzelini (yeşili, sarısı, kırmızısı, kahverengi vs.) görebilirsiniz.

Ey sonbahar solgun bahar,
Neden böyle kederlisin?
Kapıldığın bir dert mi var?
Soluyorsun için için.

Ürgüp'te her mevsimin ayrı bir güzelliği ve çekiciliği vardır. Fakat sonbahar en güzel ve en bereketli bir mevsimdir Ürgüp için. Çünkü 6 aydan beri taksit taksit bağa, bahçeye, tarlaya verilen emeğin, gübrenin ve tohumun faiziyle birlikte evlere çekme mevsimidir sonbahar. Kışlık kayıtların yapılma, bağbozumu ve şıra (pekmez) kaynatma mevsimidir sonbahar. Yalnız, o daracık arazide hasatın bol olabilmesi için baharda ağaçları, sebzeleri ve bağları soğuklar almamışsa, dolu vurmamışsa, yeni yeni hastalıklar çıkmamışsa, yağmurlar mevsiminde yeterince yağmışsa, köstebek ve diğer haşereler zarar vermemişse ve sonbaharda erkenden soğuklar almamışsa biraz olsun çiftçilerimizin yüzü güler.

Bütün şartlar olumlu geçip, çiftçi yeterince mahsulü kaldırıdırıp evine çekince işi bitmez... Aslında yeni başlıyordur. Bu defa da çiftçi; yaş ve kuru üzüm, elma, armut, kışka, soğan, patates pazarda ve piyasada para edecek mi kaygısına düşer. Sonunda Ürgüp köylüsü, elde ettiği mahsulünü üç-beş kuruş kârla satacak, evinin kışlık ihtiyacını karşılayacak ve yine de Allah'ına şükredecektir.

Sonbaharda bütün Ürgüplüyü tatlı bir telaş alır. Çünkü sonbaharda yapılacak işlerin hepsinin birbiri ardına ulanması gerekir. Hiç şaşmadan bu işlerin tam zamanında yapılması gerekir. Yoksa düzen bozulur...

Bağbozumu (Üzüm Sergisi);

Siyah üzüm 5-15 Eylül tarihleri arasında iyice olgunlaşınca üzümü kurutmak için çubuktan kesip özel olarak yapılan güneğe eğimli toprağın (sergilik) üzerine sermeye "BAĞBOZUMU" denir.

Bağbozumuna (üzüm sergisine) ailenin bütün akraba ve komşuları davet edilir, hatta gurbette olanlar bile unutulmaz. Eşeklere, küfeler ve sepetler çatılır, küfelerin içine küçük çocuklar bindirilerek cümbür cemaat bağlara gidilir. Gerçi şimdilerde eşek kalmadı, arabalarla gidiliyor. Hâlâ bağbozumunda gençler üzüm keser, çocuklar yarışarak sergiye sepet sepet üzüm taşıyor, yaşlılar üzümü sergiye serer.

Bir adettir, üzüm sergisinde en

büyük salkımı bulana ailenin büyüğü bahşış verir. Diğer taraftan tecrübeli yaşlı kadınlar da öğle yemeği için etli patlıcan yemeği, bulgur pilavı ve çoban salatası hazırlar. Öğleye kadar çalışıp yorulan ağır işçiler(!) bir ağaç gölgesinde yere serilen çitin etrafında yer sofrası kurulur. Çubuktan koparılmış taze üzümle birlikte bağda pişen yemekleri doyusuya yiyenler günün bütün yorgunluklarını unuturlar.

Yaşlılardan aldığım bilgilere göre 60-70 yıl öncesinde ve özellikle Rumların zamanında bağlara gidilir, orada bir ay kadar yatılır, büyük bir şenlikle üzümler serilir, şaraplar kurur, pekmez kaynatılmıştır. Bugün bağlarımızın bulunduğu mevkilerin birçoğunda kayalardan oyulmuş şirahne ve bolum mevcuttur. Çok eski devirlerde Ürgüp'te bağcılık daha geniş alanlarda yapılmış. Eğrim ve Topuz dağlarının eteklerinde görülen setler hep üzüm bağlarıymış. Bağbozumu kültürümüz oldukça eskidir. Hepsini yazacak olsam bu sayfalara sığmaz. Örneğin; dernek olarak Ankaradan Ürgüp'e tur getiriyoruz, yolda bağbozumu kültürümüzü anlatırken misafirlere biri "ben anlamadım, hem bağ yapıyorsunuz hem de bozuyor musunuz?" diye soran misafiri mi, bağda pişen pilav tatlı oluyor diye bağda pilav pişirip evde yiyen Ürgüplü'nün hikâyesini mi yazayım?

Kışlık Kayıtlar (ihtiyaçların) Hazırlanması

Yaz ve sonbahar ayları boyunca bağda, bahçede, tarlada yetiştirilen meyve ve sebzeler bir taraftan taze olarak tüketildiği gibi diğer taraftan da kış

ve bahar aylarında tüketilmek üzere bu yiyeceklerin çeşitli usullerle (güneşte kurularak, turşu kurarak, haşlayarak, kaynatarak, toprağa gömerek vs.) dizilmesine "kışlık kayıt" (kışlık ihtiyaç) denir.

Bir ailenin en büyük sorunu ve tasesası kışlık kayıtların eksiksiz dizilmesidir. Kışlık kayıtlara haziran ayının başlangıcında taze çubuk yaprağı toplamakla başlanır, taze nanenin biçilmesiyle devam edilir, kasım ayında gazel süpürmeyle sona ererdi. Kış ve bahar aylarında tüketilecek çeşitli yiyecekler değişik usullerle değerlendirilerek mümkün olduğunca çarşı pazardan satın alma cihetine gidilmezdi. Elmalar, armutlar, ayvalar, cevizler, bademler, üvezler, muşmulalar, kirabolular, içdeler, alıçlar ağaçlardan indirilerek ambarlarda, kilerlerde muhafaza edilirdi. Soğan, patates tarladan ambarlara taşınırdı. Pancar, turp, şalgam, havuç ve yer elması sökülerek toprağa gömülürdü. Tarladan toplanan nohut, fasulye, mercimek küplere küpeciklere doldurulurdu. Evlerde yapılan hakiki üzüm sirkisi ile envayi çeşit biber, domates, patlıcan, salatalık, kelek, karpuz, lahana, taze fasulye ve üzüm turşuları kururdu. Domates, biber, patlıcan, taze fasulye, elma, armut, erik, üzüm ve kayısılar çeşitli usullerle kurutulurdu. Domates, biber salçaları, acılı, me-

nemen ve çeşitli konserveler yapılarak ambarlara kaldırılırdı.

Sonbaharda besilik hayvan kesilecek sızgıç, kavurma, sucuk, pastırma yapılır, sade çaman (çemen) kurutulurdu. Tuluk öğülerek çıkarılan yağ küpeciklere basılırdı. Yeterince buğday öğütülerek un sandığına kaldırılırdı. Komşular birbirleriyle yardımlaşarak, hamur, hamur çorbası, erişte, tık-tık hamur kesilir, yarma ile çorbalık tarhana yapılıp kurutulur ve yufka yapılırdı. Bağlardan şire kaynatmak ve kış için odun kesilir, kırılarak yerine istif edilirdi. Yine bağlardan tandır ve ocak için kılamada getirilir dam kenarlarına dizilirdi.

Hayvanlar için saman ve yonca isiflenir, gazel süpürülür, çubuk yaprağı sıyırılırdı. Tandır ve ocak için yapma (tezek) yapılır, dağlardan tepelerden tuturuk (yalangı) yolunur ve keven kesilir evin uygun yerine isiflenirdi. Bulgur kaynatılarak cinslerine göre küpler, küpecikler doldurulurdu. Parmak ve hevenk üzümü çalılara asılarak, kavun ve karpuzlar kiler veya ambarlara dizilirdi. Pekmez kaynatılır ve pekmezden köftür, tarhana, pelver, kitir kabak yapılarak küplerde küpeciklerde muhafaza edilirdi. Buğday, çedene, nohut ve karpuz çekirdeği sacda ayrı ayrı hafifçe kavrularak birbirine katılır ve bu karışıma "kavurga" denir ve yassılığın başlıca çerezidir. Kışlık kayıtlardan biri de kibritten tasarruf için kükürt dökme işi idi. Burada saymadığım daha pek çok kışlık kayıtlar vardı. Görüldüğü gibi kışlık kayıt işleri pek çoktu.

Aileler işler tamamlandıkça bir oh çeker ve zevk alırlardı. Çünkü kayıtlar tamamlandığında bir kış boyu rahat edeceğini de bilirdi. Yukarıda izah etmeye çalıştığım kültürümüzün birçoğu şu geçen 35-40 yıl içinde tarihe karıştı. Bu kışlık kayıtları dizerken ailenin kadınları ve erkekleri çok zahmet çeker, kaygı duyar ve tasalanırlarsa da bütün kış ve bahar ayları boyunca bu kışlık kayıtları huzur, afiyet ve ağız tadıyla yerlerdi. Şimdilerde "ne kışlık kayıttımış, çektiğin zahmete değer mi? Paran varsa çarşı pazarda her türlü yiyeceğin pek çok çeşidi var" deniyor. Kışlık kayıtları saymakla bitiremiyoruz, bunları ne büyük zahmetlerle yaptıklarını düşünmeliyiz.

Şire (Şıra) Kaynatma veya Pekmez Kaynatma;

Sonbahar hazırlıklarının her birinin nasıl yapıldığını yazmak mümkün değilse de pekmez kaynatmayı yazayım dedim ama 80 yaşındaki annemden bilgi alana kadar aramızda epey gürültü patırdı çıkmıştı. Bütün bu kış kayıtlarının yapılmasında en önemli, en büyük emek isteyen ve en gereksinim duyulan hazırlık şire kaynatmadır.

15 Eylül'den itibaren siyah ve beyaz üzümlerin pekmeze, köftüre, tarhanaya, kitir kabağına, pelver ve ceviz sucuğuna dönüştürülmesi için bir hafta kadar uykusuz kalır ve tasalı olur Ürgüp kadınları. Eski Ürgüp evlerinin hemen hepsinde bir şirahne (üzümün çiğnendiği yer) ve bolum (şiranın aktığı yer) vardır. Bağlardan küfelerle gelen

üzümler şirahneye dökülür. Evin genç kızları veya gelinleri çıplak ayakla üzümü şirahnede çiğnerler ve şirası (suyu) boluma akar. Bakınız Behçet Kemal Çağlar "Bağbozumu Destanı" şiirinde bu hususu nasıl dile getirmiş.

Üzümün üstünde kızlar tepinir,
Karlı baş içinde yazlar tepinir,
Gönlümde, göğsümde sızlar tepinir,
Meyven bir hoş olmuş, tabağın bir hoş.

Kalan posanın üzerine biraz ılık su dökülerek ikinci bir defa daha çiğnenir ki buna "sulama" denir. Sulama şiresi ile pelver, köftür, kitir kabak yapıldığı gibi sirke de yapılır. Bolumdan alınan şire büyük bir kazana doldurulur. Bu şireye çevremizdeki dağlardan alınan ölçüsüne göre özel pekmez toprağı çalınır (katılır). Şire ocağı yakılarak altına durmadan odun, çalı, kılama atılır. Şire devamlı karıştırılarak eli yakacak duruma gelene kadar ısıtılır. Isınan şirenin soğuması ve durulması beklenir. Daha sonra durulan bu şiranın yüzünden kuşani (saplı tas) ile şerbet alınarak

küplere veya tencerelere doldurulur. Biraz daha durulması beklenir ve tortusu tabanda kalır. Kazanın altında kalan bu tortulu şire, özel olarak yapılmış kıl torbaya konur yüksek bir yere asılır, altına konan leğene şerbet sızar. Unuttunuz mu küllüklere (çöplüklere) dökülen şire çamuru ile çanak yapıp çatlatarak arkadaşınızın çamurunu üttüğünüz, leğene sızan ve tadına doyum olmayan bu hakiki şerbeti içtiğiniz günleri?

Şire ocağının üzerine leğen yerleştirilir. Soğumaya terk edilen küpteki ve tenceredeki haşlanmış şire kevgir ve tülbentle ocağın üzerindeki bu leğene süzülür. Ayrı bir kapta da bir yumurta şire ile çırpılarak leğendeki şirenin içine katılır ki kaynayacak olan şirenin kefini (yüze gelecek tortusunu) iyi çıkartsın diye. Ocağın altını yakan kişinin çok dikkatli olması gerekir, fazla yakarsa pekmezi taşırır. Kaynayan pekmezin kefi delikli kepçe ile devamlı alınır, arada bir temiz bir bezle de leğenin etrafı silinir.

Bu kaynama 2 saat kadar sürer. İri iri beyaz köpükler oluşmaya ve kendisine has bir ses vermeye ve güzelce kokmaya başladığında pekmez oluşmuş demektir. Bütün bir mahallede buğu buğu pekmez kokmaya başlar. Bu oluşma zamanını iyi ayarlamak gerekir. Aksi takdirde pekmez ya cıvık veya koyu olur. Leğen ocağın üstünden indirilir. İçine biraz reyhan otu katılır, biraz savrulur. İyice soğuduktan sonra küplere, küpeciklere, kavanozlara doldurulurken tülbentle bir defa daha süzülür. Karain Köyü'nde bu sıcak pekmez önce çubuk destesi ile ve sonra da elle çırpılır. Çırpılan bu pekmez beyazlaşır, koyu bir kıvam alır ve şekerlenmez. Bu sebeple Karain pekmezi meşhurdur. Üzümden yapılan Ürgüp Pekmezi ilim adamlarının ve tıp doktorlarının tavsiyelerine göre bal kadar değerlidir. Ürgüplüler tarafından kış boyunca pekmez olarak tüketilen bu nesne insana enerji verir, içini ısıtır ve zihnini açar.

Pekmezden Yapılan Lezzetler

Öz gıdamız pekmez olduğundan yabancı ve yapay gıdalar yerine pekmez ve pekmezden yapılan köftür, tarhana, pelver, kitirkabak, aside, bulamaç, ağda, civani yemek ve pekmez helvası gibi diğer ürünleri tüketmemizde sağlık bakımından yararlıdır. Üzümde bulunan şeker ve organik asitler insan vücudunda enerjiye dönüşür, eskiyen hücreleri yeniler, kemik, kan ve sinirlerin oluşmasını sağlar, kalbin çalışmasını kolaylaştırır. Ancak pekmez, köftür, tarhana pelver ve bulamaç gibi ürünlerde besin unsurları çok daha yoğunlaşmış olduğundan, bu ürünlerin besleyicilik değerleri de çok yüksektir. Ürgüp ve köylerinde kış kayıtları olarak yapılan bu nesnelere bütün kış boyunca gelen akraba ve misafirlere yassılık (yatsılık) olarak ikram edilir.

Sayı 1 ■ Ocak 2019

Köftür

Pekmezlik şire ocağın üzerinde kaynatılır, kefi (yüze gelen köpük) alınarak tatlandırılan bu şire soğumaya terk edilir. 1/8 ölçek un ile pekmez karıştırılır kevgirden süzülerek leğene dökülür. Ocağın üzerinde kaynatılır ve yine kefi alınır. Bir müddet daha kaynatılan bu tatlı koyulaşmaya ve kaynama kabarcıkları irileşmeye başlar ki o zaman köftür pişmiş demektir. Diğer tarafta tepsiye düz bir alana dizilir, tepsiye içine de birazcık şire sürülür ki köftür tepsiye yapışmasın diye. Sıvı halde

olan bu tatlı, tepsilere 2 veya 2,5 cm kalınlığında dökülür. 24 saat tepside kalan tatlı, soğumuş ve donmuş demektir. Tepsilerdeki bu tatlılar bıçakla baklava dilimi veya kare şeklinde kesilerek kuruması için çığın (kamaştan yapılmış bir nevi hasır) üzerine teker teker serilir. Güneşte 2-3 gün bir yüzü, 2-3 gün de diğer yüzü kurutulur. Köftürün kurutma süresi çok iyi ayarlanmalıdır. Çok kurutulursa katılaşıp kayış gibi sert olur ve üzerinde şekerlenme olmaz. Az kurutulursa nemli kalabilir ve çabuk bozulacağından saklamaya gelmez. Yeterince kuruyan köftür küplere, küpeciklere doldurularak kış kayıtları olarak ambarlara kaldırılır. Köftür birbirine yapışmasın ve üzeri şekerlensin diye küpecik arada bir sallanır veya yuvarlanır. Zamanla üzeri şekerlenen köftür, baharın ibibikler ötmeye başlayınca afiyetle yenir. Köftür, ceviz veya bademle yendiğinde daha lezzetli olur. Şunu da söylemeden geçemeyeceğim. Neydi o köftür ve tarhana leğenini komşularla birlikte karpuz kabuğu ile yaladığımız günler?

Pelver

Ayvaların tüyü bezle silinir. Ayvalar ikiye ayrılır, içinin eşeği ayıklanır ve yıkanır. Şire kaynatılır, kefi alınır. Ayvalar bu tatlandırmanın içine dökülür. Ayva kıpkırmızı olana kadar kaynatılır. Bir taraftan da durmadan karıştırılır. Piştiği anlaşılınca ateşin üzerinden indirilerek başka bir kaba dökülür. Soğuduktan sonra üzerine şire dökülür ve ezilerek kevgirden süzülür ve tekrar leğene konarak ikinci bir defa ocağın üzerine konur tahta kürekle karıştırılarak koyulaşmaya kadar kaynatılır. Pelver, şekerle yapılan bir nevi ayva marmelatı şeklinde olur. Bu marmelat da yine küplere küpeciklere doldurularak ambarlara kaldırılır. Kış boyunca yendiği gibi şerbeti yapılarak da içilir.

Tatlı Tarhana

Tatlı tarhana yarma ile yapılır. Önce üzüm şiresi kaynatılır ve pekmez olma aşamasına geldiğinde içine yıkanmış ve süzölmüş yarma ilave edilir. Daha sonra karışım muhallebi kıvamına gelene kadar kaynatılmaya ve karıştırılmaya devam edilir. İstenilen kıvam elde edilince kazan ateşten alınır ve karışım tepsiye dökülerek soğumaya terk edilir. Soğuduktan sonra baklava dilimi şeklinde kesilir ya da top şekline getirilir. Küçük yuvarlak simit şeklinde yapıldığı da olur. Hazırlanan parçalar 3-4 gün kadar çığ üzerinde güneşte kurutulduktan sonra üzeri bir bezle örtülerek 3 gün kadar tekrar güneşte bekletilir. Hazır hale gelen bu tatlı yine küplere doldurularak kışın tüketilmek üzere ambarlarda muhafaza edilir.

Aside

Un yağda rengi koyulaşınca tavadaki kadar kavrulur. Daha sonra içine yavaş yavaş pekmez katılarak karıştırılır. Uygun kıvama gelince bir tabağa alınan asidenin yüzüne kaşıkla şekil verilir. Üzerine eritilmiş tereyağı gezdirilir ve istenirse üzerine dövülmüş ceviz serpilerek servis yapılır. Düğünlerde, bayramlarda, sabah çorbasından sonra, bağdaki ırgatlara üstelik olarak sunulurdu.

Ağda (Ağdı)

Pekmezin macun kıvamına gelinceye kadar fazlaca kaynatılması sonucunda ortaya çıkan bu ürüne "ağda" denir. Toprak kaplarda saklanan ağda küçük tahta çubuklara macun şekeri gibi dolanarak daha çok çocuklar tarafından tüketilir.

Bulamaç

Biraz sulandırılmış pekmez hafif ateşte tavadaki yeterince una yavaş yavaş yedirilerek devamlı karıştırılır. Karışım biraz koyulaştıktan sonra kertikli bakır tabağa dökülür. Üzerine eritilmiş tereyağı gezdirilir ve dövülmüş ceviz serpilerek servis yapılır. Bu tatlı da yine düğünlerin, bayramların, sabah kahvaltılarının ve ırgatların özel tatlısı idi.

s a ğ l ı k l ı g ü n l e r

Dr. Hanife Öz

Merhabalar,

Öncelikle tanışalım. Ben Dr. Hanife Öz. Değişik yerlerde pratisyen hekim olarak çalışıp, uzun bir süre de idari kadrolarda çalıştım Meslek hayatımın son 2.5 yılında da Aile Hekimliği yaptım. 28 yıllık meslek hayatımın ardından emekli oldum...

Bu sayımızda genel sağlık konularından bir başlangıç yapalım istiyorum...

Bilindiği gibi ülkemiz nüfusu oldukça genç... Her ne kadar nüfusunuzun yaş ortalaması genç olsa da 'ortalama yaşam süresi' gittikçe artmakta... Bunun anlamı yaşlı nüfusumuz da gittikçe artmaktadır. Çocuklar ve yaşlılar için ortak genel sağlık meselelerinin başında "AŞILANMA" konusu öne çıkmakta. Aşılama şu anda en önemli halk sağlığı konularından birisidir.

Aşılama ile ilgili en önemli konulardan bir tanesi "AŞI KARŞITLIĞI", bir diğeri de özellikle sınır kapılarından kontrolsüz girilmesi nedeniyle "AŞISIZ NÜFUS ORANININ ARTMASI"dır. Bu iki konu özellikle özellikle bebek ve çocukları ilgilendiriyor iken diğer bir konu ise "YAŞLI NÜFUSUN AŞILANMASI" ve bu konu ile ilgili toplumun yeterli bilgisinin olmasıdır.

Aşı ile korunabildiğimiz hastalıklar özellikle enfeksiyonla ilgili olanlardır. Aşılama oranlarının artması ile bazı hastalıkların yüzünden tamamen yok edildiğini biliyoruz. En tehlike hastalıklardan "Çiçek Hastalığı" aşılama sayesinde artık insanlara zarar veremiyor. 1980 yılından beri ülkemizde çiçek aşısı uygulaması da kalkmıştır. Bebeklerimize yapılan aşıların düzenli yapılması ve aşılama oranlarının artması da bebek ölümlerini de ciddi oranda azaltmaktadır. Hemen hatırlatalım ki bu aşılar Aile Sağlığı Merkezlerinde ücretsiz olarak uygulanmaktadır.

Aynı şekilde 65 yaş üzeri kişilere ve kronik hastalığı olan herhangi bir yaş grubundakilere yapılması gereken "GRİP" aşısını reçete edildiği taktirde, SGK ödenmekte ve Aile Sağlığı Merkezlerinde ücretsiz uygulaması yapılmaktadır. Yine bağlantılı olarak 65 yaş üstü kişilerin "PNÖMOKOK" aşıları da Aile Sağlığı Merkezlerinde ücretsiz olarak yapılmaktadır.

Bugün genel bir bilgilendirme ile giriş yaptık. Bundan sonraki yazılarımızda bu konuları tek tek detaylandıracağız...

Sağlıklı günler
dileğiyle.

Bulmacadaki Resim

A h m e t A k i n c i

İşten çıktıp eve dönüş yoluna koyuldum. Sokaklar karla kaplıydı, bir taraftan da yağmaya devam ediyordu. Kar yağmasına rağmen, ılık sayılabilecek bir Aralık akşamıydı. Karanlık sokaklarda insanlar hızlı adımlarla evlerine koşuyorlardı...

Kendimi halk otobüsüne zor attım... Yaşlı otobüs, homurdarak atağa kalktı. Hınca hınç doluydu. Biraz meşakkatli bir yolculuktan sonra evime vardım. Eve yaklaşırken salonun ışıklarının yandığını görünce "herhalde, misafir var" dedim kendi kendime.

Eve girince oğlumun üniversite arkadaşlarının geldiğini öğrendim. Sağ olsun gençler, saygıyla karşıladılar. Beş kişiydiler. Tanıştık... Akşam yemeğinden sonra gençler, oğlumun çalışma masası etrafında toplandılar. Kendi aralarında koyu bir sohbete daldılar.

Rahmetli babacığım köşesine oturmuş, gazetesini okumaya çalışıyor, göz ucuyla da gençleri takip ediyordu. Ben de ara sıra konuşmaya katılıyordum. Kimleri anmadık ki... Neler konuştuk neler...

Bir ara söz, gazetedeki bulmacaya geldi. Gençler, bulma-

cayı birlikte çözmeye çalışıyorlardı. Bir soruda konu hararetle bir tartışmaya döndü.

Gençlerden biri bulmacadaki soruyu okudu:

Yukarıda resmi görülen şahıs:?

Biri cevap verdi:

- Amerikalı bir artist...

Öbürü söze karıştı:

- Hayır o, Mısırlı bir bilim adamı, dedi.

Diğeri:

- Yok arkadaşım. O, Alman politikacı, dedi.

Bir diğeri söze karıştı.

- Hayır hayır, çok iyi tanıyorum. O, Yunan bir armatör, diye karşılık verdi.

Tartışma bu minval üzere sürdü gitti... Bu hararetle tartışma ya kayıtsız kalamayan babam, ağır ağır yerinden kalktı ve masaya yaklaştı.

Şuna bir de ben bakayım, dedi. Ve masadaki gazeteye eğildi. Gözlüklerini şöyle bir düzelttikten sonra:

-Haa... O mu? O zat, Mehmet Akif'tir... Milli Mücadele'nin kahramanıdır o. Mücadele insanı, şair ve yazardır. İstiklâl Marşı'nı ve Safahat'ı yazdı... Bugünlerimizi o kahramanlara borçluyuz. 27 Aralık 1936'da yalnız öldü. Ama vefatını duyan binlerce genç evinin önünde toplandı, omuzlarında taşıdı Akif'i. Yalnız koymadılar. Allah onlara rahmet eylesin..." Dedi ve ağır adımlarla koltuğuna gitti.

Kardeşlerim, Mehmet Akif'i tanıyım. Onu tanıyınca; kim olduğunuzu, bu dünyaya neden geldiğinizi, ne için yaşadığınızı hatırlayacaksınız.

Akifçe bir hayat sürmeniz duası ile... Yüce Allah'tan hepinize dünya ve ahiret saadeti dilerim.

İman, mücadele ve istiklal şairi Mehmet Akif Ersoy'un çağımız insanını mücadeleye, çalışmaya ve gayrete çağırın sesine bu gün ne kadar da muhtacız. Meğer ne çok şey katmış dünyamıza:

.../...

"İrızımızdır çiğnenen evladımızdır doğranan
Hey sıkılmaz ağlamazsan bari gülmekten utan..."

.../...

Sevinmek şöyle dursun vaktimiz yok mateme
Davranın zira gülünç olduk bütün bir âleme...

.../...

Allah'a dayan, sa'ye sarıl, hikmete râm ol
Yol varsa budur, bilmiyorum başka çıkar yol."

SAFAHAT

Bayrak Yürekli Şair Arif Nihat Asya

DAĞLAR

A h m e t Ş e n e r

Sıra sıra tütersiniz gözümde
Heybetinden ilham aldığım dağlar
Siz varsınız geçmişimde mazimde
Soğan kırıp ekmek böldüğüm dağlar

Üstünüzden kaz katarı geçerken
Varsak kızı yaylasına göçerken
Mormenekşe sümbül çiğdem açarken
Aşka gelip ıslık çaldığım dağlar

Özlem duyar oldum her bir şeyine
Çoban ateşine kekik çayına
Varıp erişince temmuz ayına
Serin sularına daldığım dağlar

Hayallerim teselliye yetmiyor
Düşene vuran çok kimse tutmuyor
Şimdi yüreğimde hüznün bitmiyor
Bir zaman ağlayıp güldüğüm dağlar

Aşınaydım toprağına taşına
Özlemim var böceğine kuşuna
Yarı görmek için pınar başına
Sudan sebeplerle geldiğim dağlar

ŞENER"İM hasretlik gitmez başımdan
Değirmenler döner akan yaşımdan
Gitmez hayalimden çıkmaz düşümden
Yaslanıp bağrında kaldığım dağlar

Arif Nihat Asya Türk şiirinin en önemli şairlerinden birisidir kuşkusuz. "Bir Bayrak Rüzgâr bekliyor", "Dualar ve Âminler" unutulmaz iki kitabıdır. Nesirlerinin tadı bambaşkadır. Yazdığı Naat kanaatimizce hâlâ aşılamamıştır.

Kökler ve Dallar (1964), Kıbrıs Rubailer (1964), Basamaklar (1971), Fatihler Ölmez (1976), Yerden Gökten (1976), Ses ve Toprak (1976), Takvimler (1976)..."; "Yastüğümün Rüyası(1930), Ayetler(Kanatlarını Arayanlar)(1936), Kanatlar ve Gagalar(1945), Terazi Kendini Tartamaz(1967), Ayın Aynasında(1976), Kubbeler(1976), Sevgi Mektupları..." gibi onlarca unutulmaz esere imza atmıştır.

Biz bu bayrak yürekli büyük millet şairini vefatının 45. senesinde nükteleriyle anmak istiyoruz:

Arif Nihat Asya, öğretmen kökenli şairlerimizdendir. Adana Erkek Lisesi'nde, Malatya Lisesi'nde (müdür olarak), Edirne Lisesi'nde, Ankara Gazi Lisesi'nde ve Lefkoşa Erkek Lisesi'nde Edebiyat Öğretmeni olarak görev yapmıştır. Adana ve çevresinde çok sevilen Asya, Demokrat Parti'den Seyhan (Adana) milletvekili seçilmiştir.

Şiir şölenlerinde "İster ada göre çağırın, ister soyada göre. Nasıl olsa birinci olarak ben çıkacağım kürsüye" dermiş Arif Nihat Asya.

Arif Nihat, hazırcevap bir insandı. Zamanın Millî Eğitim Bakanlarından Hasan Ali Yücel, Malatya'da okulları geziyor. O vakitler Arif Nihat Asya da Malatya'da bir lisede müdürlük yapıyor. Tabii ki birbirini çok iyi tanıyorlar. Çünkü Yücel, bakanlığının yanında yazar olarak da kendini kabul ettirmiş bir isim... Fakat ikisi de farklı düşüncelerin temsilcileri... Bakan, okulun durumunu beğenmiyor: "Bu ne biçim okul; okuldan çok hapishaneye benziyor." diyor. Asya cevabı yapıyor: "Efendim ben bu okul yapıldıktan sonra geldim. Yoksa siz beni buraya hapishane müdürü diye mi gönderdiniz?" Bakan Yücel çok kızır ama belli etmez. Arif Nihat'ı bırakmaya hiç niyeti yoktur. Aşağılamaya devam ederek eleştiri-

rilerini giyimine yöneltir: "Hoca o ne biçim kıyafet... Paçaların çamur içinde..." der. Asya kızır, hatta köpürür. Şu kinayeli cevabı verir: "Sayın Bakan!.. Çek ağzını paçalarımından." daha sonra müdürlükten alınarak Türkçe ve Fransızca öğretmeni olarak görevlendirilir.

Nükteleri meşhurdur onun. Eşi Servet Hanım, Kimya öğretmeni idi. O zamanlar onlu not sistemi geçerliydi. Servet Hanım'ın öğrencileri, hocalarını Arif Nihat'a şikâyet etmişler. Bir ilâ beş arasında not verdiğini, beşten yukarı not alamadıklarını, oysa kendisinin genelde beşten aşağı not vermediğini belirttiler. Bunun üzerine Asya şu nükteli cevabı verir: "Biz aile meclisi olarak karar aldık. Birden beşe kadar notlar eşimin, beşten yukarıdakiler de benim!.."

Arif Nihat Asya, 05 Ocak 1975'te Ankara Numune Hastanesi'nde öldü. Son günlerinde yakınları onu terk etmişlerdi. Her idealist gibi o da yalnız öldü ama ne gam! Peygamber âşığı bu büyük şair ardında ölümsüz kitaplar bıraktı.

Türk şiirinin yerli ve millî Arif Nihat Asya'yı biz daha çok "Bayrak Şairi" olarak tanıdık. Pek çoğumuz bu şiiri ezbere okudu. Onu 1975 senesinde 5 Ocak'ta öbür dünyaya yolcu ettik. Şu tevafuka bakın ki 5 Ocak onun Adana'da Bayrak şiirini yazdığı gündür. "Fatihalarla, Yasinlerle anıyoruz" Arif Nihat Asya'yı.

“Eski tutku ve özelliklerinden kala kala bu taypalma yürüyüşü kalmıştı. Başka tutkularının hepsi yok olmuştu. Sırtındaki biniciden ve yürüdüğü yoldan başka bir şey düşünmesin diye, insanlar onu başka her tutkudan mahrum bırakmışlardı. Şimdi Gülsarı'nın tek tutkusu koşmaktı. Böyle hızlı koşarak insanların ondan aldıkları şeylere yetişecek, onları yakalayacaktı sanki. Ama hiçbir zaman ulaşamıyordu onlara.”